Tidskrift för SCHACK

SVERIGES SCHACKFÖRBUND

6

Årgång 87 • Augusti • 1981

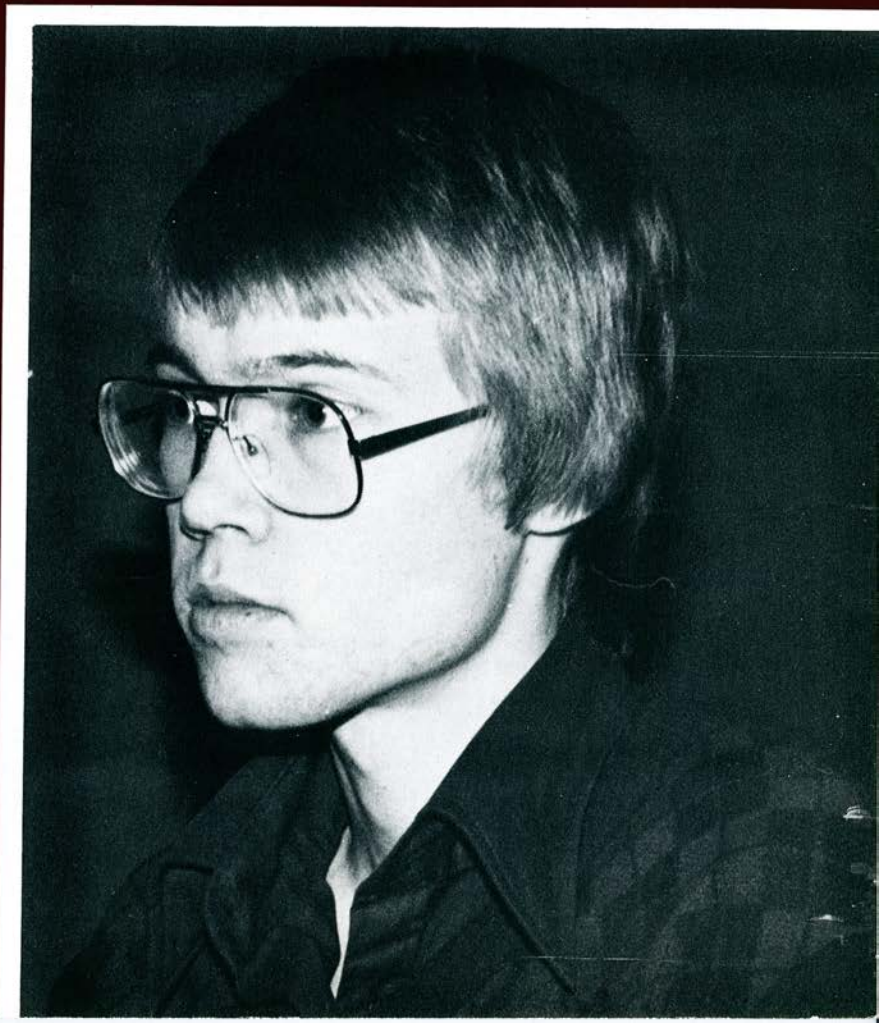

TfS TIDSKRIFT för SCHACK

Officiellt organ och medlemsblad
för Sveriges Schackförbund
Box 7123, 402 33 Göteborg
Postgiro 60 46 34-6

Ägare Sveriges Schackförbund, Ordförande Christer Wänéus. Tel. 011-11 85 00

Ansvarig utgivare Fil.dr. Eric Uhlin, tel. 0303-102 51
Redaktion Lars Göran Ribeck, tel. 031-14 55 28
Prenumeration Håkan Olsen, tel. 031-49 48 17
Ledamot Christer Bjursten
Prenumerationspris inom Europa kr. 72:—, utom Europa $ 17.—

INNEHÅLL

SM i Ystad 1981 161
Blandad kompott 175
Schackmöte i Ystad 178
Intervju med Sven Carlsson 178
Junior-SM 180
NM i Reykjavik 184
Danska turneringar 187
Gedeon Barcza 190
SSF:s rikslotteri 191
Kommande turneringar 192
Studier 193
Problem 195

Annonser och manuskript till TfS/7 senast den 9/9.

Omslagsbilden: *Dan Cramling, Sverigemästare 1981. Foto: Hans Svedbark.*

NYINKOMMEN LITTERATUR

Batsford:

Chandler/Keene: English Chess Explosion (From Miles to Short)	alg.	h 120	50:—
Chandler: Sicilian 2c3	alg.	h 110	54:—
Flesch: The Morra (Smith) Gambit	alg.	h 145	76:—
Övriga:			
Cafferty/Hooper: A Complete Defence to 1d4	alg.	h 114	43:—
Soltis m.fl.: Understanding the Open Games	alg.	h 142	76:—
Goldman: New Ideas in Old Settings		h 77	13:—(!)
Bloodgood: The Tactical Grob		h 51	13:—(!)
Timman: The Art of Chess Analysis	alg.	h 216	48:—
Polugayevsky: Grandmaster Preparation	alg.	h 236	54:—
Kaplan: How to get the most from your Chess Computer		h 138	65:—
Clarke: Advance in Computer Chess I		i 118	72:—
Clarke: Advance in Computer Chess II		i 141	88:—
Stout: Gambit (deckare)		h 123	9:—(!)
Euwe/Meiden: Chess Master vs Chess Amateur		i 367	72:—
Tal/Kenkin: Tals Winning Chess Combinations		i 409	105:—
Levy: Play Chess Combinations and Sacrifices	alg.	h 186	54:—
Hartston: Soft Pawn		h 93	39:—
Russell: Correspondence Chess		h 186	57:—

När det gäller schackdatorer så ring och prata med oss, vi har de ledande märkena i världen!

Moms och porto tillkommer. Snabba leveranser

Skånes Schackförlag AB – The Chess House

Linnégatan 65, 216 15 Malmö **Studiestraede 24 DK-1455 Köbenhavn K**

Ordertelefoner: 040/16 28 61 — 15 45 03 — 45 26 10 **00945/114 62 91 (direkt)**

Svenskt postgiro 63 19 45-3. Bankgiro 312—7958. Danskt postgiro 2058715.

Norskt postgiro 1 99 24 52. Finskt postgiro 1121 19-5

Krister Berg

SM i Ystad 1981

Dan Cramling klarade det tunga favoritskapet

Dan Cramling, 22 år, Huddinge, motsvarade det tunga favoritskapet och blev årets Sverigemästare efter en spännande och händelserik SM-turnering i Ystad. Dan fick ett oväntat hårt motstånd och slutsegern fastställdes inte förrän i sista ronden.

Tyvärr hade många elitspelare uteblivit från årets tävling. Det har aldrig tidigare i modern tid spelats ett SM utan att en tidigare Sverige-mästare deltagit. Det relativt svaga startfältet hade sina orsaker i Spelarföreningens bojkottaktion och oviljan hos många att ställa upp i ett skandalomsusat SM. Dess bättre märkte man inte mycket av detta under de pågående tävlingarna. När nu elitspelarna uteblev gav det plats för ganska oprövade löften. Curt Gruvaeus, Mats Carlsson, Jan-Olov Lind och Michael Berg gavs tillfälle att överraska och missade inte heller tillfället. Naturligtvis såg man fram emot Pia Cramlings debut i SM-gruppen. Hon höll fint i den hårda konkurrensen, men turneringen kanske var i längsta laget för henne.

Vi skall nu följa händelseförloppet i SM-gruppen rond för rond. Vi sätter oss till rätta i de röda sittvänliga stolarna i Österporthallen:

Från det uppmärksammade partiet i rond 6, Pia Cramling möter sin bror Dan. Foto: Krister Berg.

Rond 1

Den första ronden blev lite historisk. Första kvinnliga poängen i en SM-grupp. Pia Cramling får två lätta mot torn mot Felix Nordström, som i en förlorad ställning gör ett avgörande fel. Rondens stora sensation är Anton Fridhs vinst mot Ove Kinnmark. I ett spanskt parti gör Kinnmark ett dåligt bondedrag och förlorar direkt. Dan Cramling överspelar Rolf Lekander på damflygeln och vinner. Bengt Lindberg går i partiet mot Bengt Svensson fel med kungen och blir mattsatt. Matti Svenn missar så sent som i förseglingen vinsten mot Conny Holst och får nöja sig med remi. Övriga resultat: S. Ivarsson–A. Wengholm remi, S. Winge–Bj. Andersson remi, Ch. Bergström – M. Johansson remi, L. Madebrink–G. Marklund 0-1, J.O. Lind–M.Berg 0–1, A. Eriksson–M.Wiedenkeller 1–0, C. Gruvaeus–M. Carlsson 1–0, H. Tjärnemo–R. Adeborg remi, J. Johansson–L. Jönsson 1–0, M. Bergström–B. Hammar remi, P. Larsson–I. Carlsson 0–1.

Nr 144 KUNGSINDISKT

Curt Gruvaeus – Mats Carlsson

1. d4 Sf6 2. c4 g6 3. Sc3 Lg7 4. e4 d6 5. f3 0–0 6. Lg5?!

För att komma bort från de genomanalyserade svängarna 6. Le3 Sc6 7. Dd2 Te8 osv. som min motståndare säkert kan bättre än jag.

6. – h6(?)

Inte det bästa. Teorin (Encyklopedin) anger 6. – c5 7. d5 e6 8. Dd2 e×d5 9. S×d5 Le6 med lika spel.

7. Le3 Sc6 8. Dd2 e5 9. d5

På 9. d×e5 d×e5 10. L×h6 har svart 10. – S×e4 11. f×e4 Dh4†.

9. – Sd4 10. Sge2 S×e2 11. S×e2!?

Ser konstlat ut, men springaren måste vara på plats när (om) den svarta kungsställningen ska stormas!

11. – c6 12. 0–0–0 c×d5 13. c×d5 h5 14. Kb1 Sd7 15. Db4!

Det är svårt att hitta något direkt avgörade i en upprullning av kungsflygeln. Vits lättfotade pjäser kan dock snabbt dirigeras mot den andra sidan brädet.

15. – Sb8 16. Sc3 Sa6 17. Da3 Lf6 18. Tc1 Le7 19. Lh6?!

Det är svårt att hålla fingrarna i styr när det finns bönder att hämta. Starkare är att behålla trycket med 19. Le2.

19. – Te8 20. Lb5 Ld7 21. L×a6 b×a6 22. D×a6 Db8 23. Sd1 Ld8 24. De2 f5 25. Le3 Lb5 26. Dd2 f4?

Nu förlorar svart snabbt. Efter 26. – f×e4 finns taktiska möjligheter att trycka mot achilleshälen e4.

27. Lf2 Db7 28. g3 Lg5 29. Tg1 Tac8 30. T×c8 T×c8 31. g×f4 L×f4 32. Le3 L×e3 33. S×e3 Kh7 34. b3 Tf8 35. Tg3 Dc7 36. Sg2 a5 37. f4 e×f4 38. S×f4 Tc8

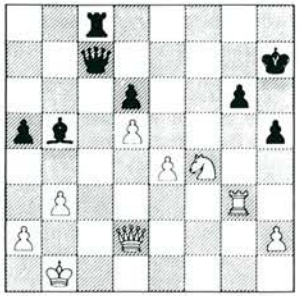

39. Se6!

A-bonden är klart mer attraktiv än kollegan på g. 39. – Db6 krossas nu av 40. T×g6 K×g6 41. Dg5† med matt.

39. – De7 40. D×a5 Le2 41. Dd2 Lg4 42. Sg5† Kg7 43. h3 Ld7 44. Tc3

Carlsson förseglade T×c3 men gav sedan upp utan fortsatt spel.

Anm. för TfS av Curt Gruvaeus

Rond 2

Anton Fridh överraskar igen. Han klarar Göran Marklunds anstormning och vinner slutspelet. I partiet Pia Cramling–Bengt Svensson växlar det. Bengt har vinst men i tidsnöden spelar Pia bäst. Efter avbrottet får hon fördel men Bengt klarar halvpoängen. Anders Eriksson tar sin andra raka vinst mot Michael Berg. Anders Wengholm sätter bort hela damen i tidsnöden mot Mikael Johansson. Lars Madebrink och Matti Svenn förlorar på tid mot Ove Kinnmark respektive Björn Andersson. Dan Cramling får starkt tryck mot damflygeln i partiet mot Per Larsson. I tidsnöden finner inte Larsson någon hållbar fortsättning. Övriga resultat: M. Bergström–H. Tjärnemo 1–0, M. Wiedenkeller–J.O. Lind 1–0, Ch. Bergström–S. Ivarsson remi, C. Holst – S. Winge 1–0, I. Carlsson–R. Lekander remi, F. Nordström–B. Lindberg remi, J. Johansson–C. Gruvaeus 0–1, B. Hammar– R. Adeborg remi, L. Jönsson–M. Carlsson 0–1.

Rond 3

En rond med ett par sensationer. Anton Fridh tar sin tredje raka vinst mot Anders Eriksson, som gick in i ett mattnät med sin kung. Gruvaeus offrar bonde i spelöppningen mot Dan Cramling och får positionell kompensation. Vi tittar på ställningen:

Gruvaeus

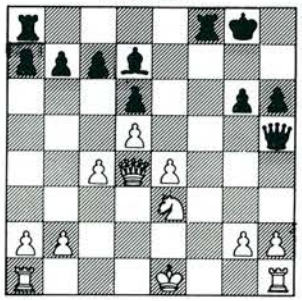

D. Cramling

Svart har spelat 18. – Dh5. Cramling är förmodligen inte nöjd med ställningen, han kan inte komma till rockad. Gör **19. Kd2?** (bättre Tf1 även om svart ändå har kompensation) Nu får svart avgörande angrepp: **19. – Tf2† 20. Kc3 c5!!** (avgörande) **21. d×c6 e.p.** (tvunget) **Da5† 22. Kb3 b×c6 23. a3 Tb8† 24. Ka2 Tb×b2† 25. D×b2 T×b2† 26. K×b2 Db6† 27. Ka2 D×e3 0–1**

Pia Cramling och Magnus Bergström får båda svår tidsnöd. Pia missar en direkt avgörande fortsättning och efter avbrottet enas man om remi. Övriga resultat: B. Andersson–C. Holst remi, B. Svensson–M. Johansson remi, M. Wiedenkeller– O. Kinnmark remi, M. Svenn–H. Tjärnemo remi, A. Wengholm–M. Carlsson 0–1, L. Madebrink–I. Carlsson 0–1, B. Lindberg–S. Winge 0–1, M. Berg–G. Marklund 1–0, R. Adeborg–S. Ivarsson 1–0, L. Jönsson–J.O. Lind 0–1, B. Hammar–Ch. Bergström remi, R. Lekander–F. Nordström remi, P. Larsson–J. Johansson remi. I topp Fridh och Gruvaeus på maximala 3 poäng.

En koncentrerad Christer Bergström, tvåa i SM. Foto: Krister Berg.

Rond 4

Gruvaeus vinner toppmötet mot Fridh, men det sitter hårt åt. Gruvaeus får klar fördel, men underskattar Fridhs motchanser. I ett bondeslutspel missar Fridh remin och förlorar. Pia får problem mot Mikael Johansson, som spelar bort ställningen i tidsnöden och förlorar. I ett engelskt parti får Dan Cramling fördel mot Anders Eriksson. Han vinner kvalité och avvecklar till vunnet slutspel. Mats Carlsson vinner mot Jan Johansson efter avgörande kungsangrepp och noterar sig för tredje raka vinsten. Hammar får starkt motspel och vinner mot Kinnmark. Tidsnödsdramatik blir det mellan Bengt Svensson och Magnus Bergström. Bondevinst för Svensson ger dock inte mer än remi. Övriga resultat: S. Winge–M. Wiedenkeller 0–1, A. Wengholm–B. Lindberg 0–1, S. Ivarsson–G. Marklund remi, J.O. Lind–L. Madebrink 1–0, R. Lekander–M. Svenn remi, Ch. Bergström–P. Larsson 1–0, H. Tjärnemo–F. Nordström 0–1, I. Carlsson–L. Jönsson 0–1, R. Adeborg–Bj. Andersson remi, C. Holst–M. Berg remi. Ställningen i toppen: Gruvaeus 4, Fridh, Pia C, Dan C, M. Carlsson 3.

Rond 5

En mycket dramatisk rond med många nervpirrande tidsnödsdueller. I ett Holländskt parti vinner Pia C en bonde mot Gruvaeus. Hon missar vinsten efter avbrottet och får nöja sig med remi. Fridh offrar i ett sicilianskt parti pjäs för tre bönder mot Dan Cramling. I tidsnöden hittar han inte den rätta fortsättningen och går in i en matt. Mats Carlsson sätter bort hela damen i tidsnöden mot Bengt Svensson. Magnus Bergström får svår tidsnöd mot Conny Holst men hinner t.o.m. sätta matt. Michael Berg får avgörande tryck mot Bj. Anderssons ställning. J.O. Lind tar sin tredje raka efter vinst mot Felix Nordström. Poängställningen: Gruvaeus 4,5 D. Cramling 4, P. Cramling, B. Svensson, M. Bergström, M. Berg, Ch. Bergström 3,5, A.

Fridh, M. Carlsson, B. Hammar, A. Eriksson, J.O. Lind och M. Wiedenkeller 3.

Nr 145 SICILIANSKT

Fridh – D. Cramling

1. e4 c5 2. Sf3 Sc6 3. d4 c×d4 4. S×d4 g6 5. S×c6 b×c6 6. Dd4 Sf6 7. e5 Sg8 8. Lc4 Lg7 9. 0–0 d5 10. Lb3 Sh6 11. c4 e6 12. c×d5 c×d5 13. Dc5 Sg4 14. Lg5 D×g5 15. La4† Ld7 16. L×d7† Kd8 17. L×e6 f×e6

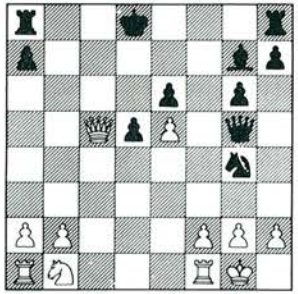

18. Dd6† Ke8 19. D×e6† Kf8 20. f4 Df5 21. D×d5 Tc8 22. Sc3 Se3 23. Dd6† Kg8 24. Tf3 Lf8 25. Dd2 Sc4 26. De2 Kg7 27. Se4 Le7 28. b3 Sa3 29. Sg3 Dc2 30. Df1 Thf8 31. f5 Dc5† 32. Kh1 D×e5 33. Te1 Dc7 34. Da6 Sc2 35. T×e7† D×e7 36. f6† T×f6 37. T×f6 D×f6 38. D×c8 Da1†

0–1

Rond 6

Gruvaeus behåller ledningen efter en typisk remirond – elva uppgörelser slutar med delad poäng. Vid toppborden rör det sig enbart om remier. J.O. Lind avgör med ett kungsangrepp mot Anders Eriksson och tar därmed sin fjärde raka poäng. Partiet för dagen är naturligtvis uppgörelsen mellan Pia Cramling och brodern Dan. Publikens kameror används flitigt. Först efter 30 drag kommer syskonen in i avgörande fredsförhandlingar. När spelarna går till halvtidsvila är ställningen i toppen: Gruvaeus 5, D. Cramling 4,5 Ch. Bergström, M. Bergström, B. Svensson, P. Cramling, Berg och J.O. Lind 4, Fridh, Wiedenkeller, M. Carlsson och Hammar 3,5.

Mats Carlsson, SM-trea. Foto: Krister Berg.

Rond 7

Dan Cramling går upp i delad ledning med Gruvaeus, som får nöja sig med remi mot Magnus Bergström. Cramling vinner däremot sitt parti sedan Bengt Svensson gjort ett svårt förbiseende. Pia C får sin dam instängd och balanserar länge på förlustens brant. Efter avbrottet hittar inte Michael Berg den starkaste fortsättningen och Pia räddar något tursamt halvpoängen. Mats Carlsson överspelar Anton Fridh på damflygeln och vinner i 32:a draget. I göteborgsderbyt Svenn-Kinnmark växlar chanserna. Den sista vinstchansen missar Svenn i avbrottet och Kinnmark håller remi. Ställningen: Gruvaeus, D. Cramling 5,5, Ch. Bergström, Lind, Berg, M. Bergström, P. Cramling, M. Carlsson 4,5, B. Svensson, B. Lindberg, Wiedenkeller, Adeborg, Hammar och P. Larsson 4.

Nr 146 DAMINDISKT

Mats Carlsson – Anton Fridh

1. d4 Sf6 2. c4 e6 3. Sf3 b6 4. Lf4 Lb7 5. e3 Le7 6. h3 0–0 7. Ld3 d5 8. Sbd2 c5(?)

Bättre är att förbereda textdraget med Sbd7 så att man alltid har möjligheten att slå tillbaka på c5 med springaren.

9. d×c5 b×c5 10. 0–0 Sc6 11. Tc1

Vit hotar redan med Sb3 vilket svart måste åtgärda.

11. – d4 12. De2 d×e3 13. D×e3 Sh5? 14. Lh2 Te8 15. Se4 Sd4 16. S×d4 c×d4 17. De2 g6

Idén alltså med Sh5 att via g7 få den till det aktivare fältet f5. Med ett par kraftdrag visar vit dock att planen är felaktig.

18. c5! Lc6 19. Sd6 Tf8 20. Le4 Dd7 21. Df3! L×d6

Inte heller 21. – L×e4 22. D×e4 är bättre. Bonden på d4 kan vit ta när det passar honom eller

Jan-Olof Lind – Curt Gruvaeus. Foto: Krister Berg.

ännu starkare helt enkelt rulla på med bönderna på damflygeln.

22. L×d6

Även L×c6 går bra men textdraget är ännu effektivare och ger svart inget spel.

22. – Tfc8 23. Tfd1 Sg7 24. g4! Db7 25. L×c6 T×c6 26. b4 a5 27. b×a5 T×a5 28. Tb1 Dd7 29. Tb8† Se8 30. Tdb1 Kg7

Garderar T1b7 men fristen blir kortvarig.

31. Le5† Kf8 32. T1b7 **1–0**

Anm. för TfS av
Ove Kinnmark

Rond 8

En spännande rond där främst partierna Gruvaeus-Berg och Ch. Bergström–Pia C står för underhållningen. I mittspelet får Gruvaeus klar fördel och för att komma till motspel försöker Berg med ett utbrytningsförsök på damflygeln. Han får emellertid en pjäs instängd och den går förlorad. Efter avbrottet ger Gruvaeus tillbaka pjäsen för att lättare komma vidare. Det visar sig vara ett klokt beslut och han vinner lätt.

Rondens publikparti utkämpades mellan Christer Bergström och Pia Cramling. Ställningen är en verklig krutdurk. Vi tittar på densamma:

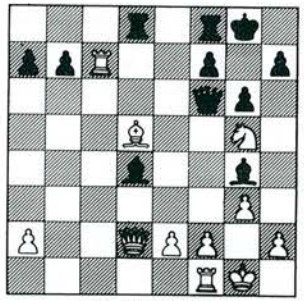

Ch. Bergström

Pias senaste drag var 19. – Ld4. Nu händer det saker: **20. L×f7† Kh8 21. S×h7 Dg7 22. S×f8 L×f2† 23. T×f2 T×d2 24. S×g6† Kh7 25. Lg8† K×g8 26. T×g7† K×g7 27. Sf4 T×a2** När krutröken har lagt sig visar det sig att Bergström vunnit en bonde. Att bedöma ställningen är nästan omöjligt. Båda spelarna är i svår tidsnöd och dragen görs snabbt: **28. h3 Ld7 29. e4 Ta4 30. e5 Te4 31. Sh5† Kg6 32. Sf4† Kh6 33. Td2 Lc6 34. Td6† Kh7 35. e6 a5 36. Kf2 a4 37. Sh5 Te5 38. Sf6† Kg6 39. Sd7.** Aj, aj Pias klocka faller. Ställningen är väl knappast förlorad, eller hur? Ett hedersamt nederlag för Pia – om det nu finns några sådana. Poäng till familjen blir det dock då Dan vinner ett löparslutspel mot Magnus Bergström. Bengt Lindberg vinner mot Per Larsson.

Poängställningen i toppen: D. Cramling och Gruvaeus 6,5, M. Carlsson och Ch. Bergström 5,5, B. Lindberg och B. Hammar 5.

Nr 147 ENGELSKT

Ivarsson – Jan Johansson

1. g3 g6 2. Lg2 Lg7 3. c4 c5 4. Sc3 Sc6 5. e4 Sf6 6. Sge2 0–0 7. d3 a6 8. 0–0 d6 9. h3 Tb8 10. Lg5 b5 11. b3 h6 12. Le3 b4 13. Sd5 Se8 14. d4 e6

15. d×c5 e×d5 16. c×d5 Sa7 17. Tc1 Sb5 18. Dd2 Sc3 19. S×c3 b×c3 20. T×c3 L×c3 21. D×c3 Kh7 22. c6 De7 23. f4 Sc7 24. b4 Te8 25. e5 Sb5 26. Dd2 a5 27. a4 a×b4 28. a×b5 T×b5 29. Ld4 b3 30. Kh2 Lf5 31. Lb2 Tg8 32. Dd4 T5b8 33. Ta1 Tbc8 34. Ta7 Tc7 35. e×d6 D×d6 36. T×c7 D×c7 37. d6 Dd8 38. d7 Dc7 39. Df6 h5 40. D×f7† 1–0

Rond 9

Ställningen i toppen tillspetsas! I ett holländskt parti går Gruvaeus på en "grej" i spelöppningen mot Christer Bergström och får en förlorad ställning. Rondens hårdaste parti utkämpas mellan Dan Cramling och Mats Carlsson. I ett kungsindiskt parti ger Carlsson pjäs för fyra bönder. Det ser dock ut som om Cramling skall dra det längsta stråret, men ger sig in på en kombination som är tvivelaktig. Efter avbrottet kan Carlsson avgöra med sina bönder. Bengt Lindberg imponerar och utnyttjar Hammars utsatta kungsställning. På de senaste sex ronderna har Lindberg tagit 5,5 poäng. Pia C tappar utan kompensation två bönder på damflygeln och kan inte hålla partiet mot J.O. Lind. Michael Berg vinner mot Rolf Adeborg, som sätter bort kvalité. Magnus Bergström utnyttjar Wiedenkellers utsatta kungsposition och får avgöra med ett damoffer.

Poängställningen: Gruvaeus, Ch. Bergström, M. Carlsson och Dan Cramling 6,5, B. Lindberg 6, M. Bergström, Berg och J.O. Lind 5,5, Kinnmark, Hammar, Svenn och Bj. Andersson 5.

Nr 148 HOLLÄNDSKT

Christer Bergström – Curt Gruvaeus

1. c4 f5 2. Sc3 Sf6 3. Sf3 d6 4. d4 g6 5. g3 Lg7 6. Lg2 0–0 7. 0–0 c6 8. d5 e5

Förutom textdraget finns 8. – Da5 eller det outforskade 8. – Ld7.

9. d×e6 e.p. L×e6 10. Dd3

Ett något uddlöst alternativ är 10. b3.

10. – Sa6 11. Lf4 Da5

Andersson – Marović Banja Luka 1979 fortsatte 11. – d5?! 12. Sg5 Sc5 13. Dc2 d4 14. Sa4 Sfd7 15. Tad1 De7 16. S×c5 S×c5 17 b4 Sd7 18. e3! d×e3 19. Tfe1 med vit fördel. Intressant är bondeoffret 11. – Se4 med den tänkbara fortsättningen 12. S×e4 f×e4 13. D×e4 Sc5 14. Dc2 Lf5 15. Dd1 Db6 16. b3!? och vit tycks behålla de bättre chanserna även om svart tar kvalitet.

12. Sg5 Sc5 13. D×d6 L×c4

Enligt en analys av Leonidov i Encyklopedin är spelet nu lika... 13. – Tad8 besvaras med 14. Dc7 och på 13. – Tfe8 kan fortsättningen bli 14. Le3 Lf8 15. Dd2 med vit fördel.

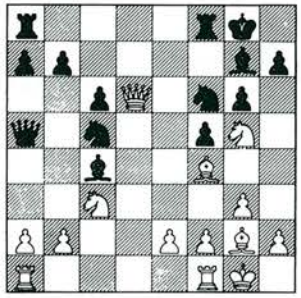

14. Dd4! Lf7

Efter 14. – La6 15. b4 Sfe4 kan vit välja mellan 16. D×g7† K×g7 17. b×a5 S×c3 18. Le5† Kh6 19. L×c3 K×g5 20. Lg7 och svarts kung är i blåsväder, eller 16. D×g7† K×g7 17. Sc×e4 D×b4 18. S×c5 med tre pjäser för dam. Kanske är det relativt bästa 14. – Db4 men vit har fördel efter 15. a3 Sb3 16. D×f6 L×f6 17. a×b4 S×a1 18. T×a1.

15. b4 Da3

15. – Sfe4 faller på 16. D×g7 K×g7 17. b×a5 S×c3 18. Le5† med pjäsvinst.

16. D×c5 Sd7 17. De7 L×c3 18. D×d7 L×a1 19. T×a1 D×b4 20. Td1

Stormen har bedarrat och vit har två lätta pjäser för torn, men viktigare är att svarts pjäser inte kan fås att samverka.

20. – Db2 21. e4 f×e4

Resignation, men annars avgör e-bonden.

22. Lh3 e3 23. L×e3 1–0

Anm. för TfS av Christer Bergström

Nr 149 SICILIANSKT

Bengt Lindberg – Bengt Hammar

1. e4 c5 2. Sf3 d6 3. d4 c×d4 4. S×d4 Sf6 5. Sc3 a6 6. Le3

Ett av de nyare sätten att komma till tals med Najdorf. Framförallt är det ungrarna som flitigt använt varianten.

6. – e6 7. g4 h6 8. h4 Sc6 9. Le2 d5(?)

Svart har tagit intryck av Ulfs vinst mot Westerinen i OS på Malta där denna framstöt i en liknande ställning gav Ulf en vacker seger. Den viktiga skillnaden är dock att Heikki spelat a4 och Sb3 i stället för som här Le3 och h4.

10. e×d5 e×d5 11. a3!

Annars får svart det bekvämt efter Lb4.

11. – Se5 12. Tg1 Le7 13. g5 h×g5 14. h×g5 Se4 15. S×e4 d×e4 16. Dd2 Dc7 17. 0–0–0 Ld7 18. Lf4!

Riktat mot en ev. svart lång rockad på vilken 19. Tg3 skulle följa och svart får stora problem med diagonalen h2–b8.

18. – Th3

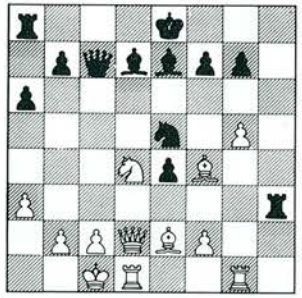

19. Sf3!

Detta överraskande och starka drag förtjänar utan vidare ett diagram.

19. – e×f3 20. L×e5 Dc6

Eller 20. – D×e5 21. D×d7† Kf8 22. D×h3.

21. Lc4 Le6

Nu kommer visserligen svart aldrig till rockad men något bättre är svårt att finna.

22. L×e6 D×e6 23. Kb1 Td8 24. Dc3 Tc8 25. De3 Kf8

På 25. – f6 har vit det enkla 26. g×f6 g×f6 27. L×f6!

26. Th1!

Nytt hot: D×f3! Vit spelar i fortsättningen med stor effektivitet.

26. – T×h1 27. T×h1 Kg8 28. De4 Dg6 29. Dh4! D×c2† 30. Ka1 f6 31. g×f6 g×f6 32. L×f6 Lf8 33. Df4 Dg6 34. Th8† Kf7 35. Ld8† 1–0

Anm. för TfS av Ove Kinnmark

Nr 150 SICILIANSKT

Wiedenkeller – M. Bergström

1. e4 c5 2. Sf3 Sf6 3. e5 Sd5 4. b3 g6 5. d4 Lg7 6. c4 Sb4 7. d5 d6 8. a3 Sa6 9. Lb2 Lg4 10. De2 0–0 11. Sbd2 Sd7 12. h3 L×f3 13. S×f3 Da5† 14. Kd1 d×e5 15. S×e5 S×e5 16. L×e5 L×e5 17. D×e5 e6 18. d6 Db6 19. Kc2 Tfd8 20. Le2 Sb8 21. Lf3 Sc6 22. L×c6 D×c6 23. Tad1 Td7 24. h4 D×g2 25. D×c5 Tad8 26. D×a7 b5 27. Db6 b×c4 28. b×c4 De4† 29. Kc3 Tc8 30. Dd4 Da8 31. Kb3 Tb7† 32. Ka2

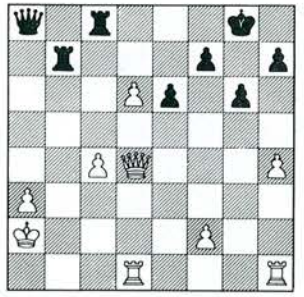

32. – D×a3† 0–1

Rond 10

Mats Carlsson går ensam upp i ledningen sedan övriga toppmöten slutat remi! Utan något egentligt spel delas poängen i uppgörelserna mellan Gruvaeus-Lindberg och Dan Cram-

ling–Christer Bergström. I det läget ser Mats Carlsson sin chans att gå upp i ledningen ensam. Men ett dambyte i tidsnöden mot Magnus Bergström ser inte bra ut. Det verkar som om Bergström får nöjet att försegla vinstdraget. Efter avbrottet lyckas Carlsson, med hjälp av Bergström, vända partiet till vinst.

Pia C hittar en parad i ett tornslutspel mot Kinnmark som ger henne bonde över, vilket också räcker till vinst. J.O. Lind vinner sedan Bj. Andersson kommit in i hopplös tidsnöd. Bengt Svensson sätter bort klar fördel mot Rolf Adeborg och får nöja sig med remi. Poängställningen: M. Carlsson 7,5, Ch. Bergström, Gruvaeus och Dan Cramling 7, Lindberg och Lind 6,5 M. Berg 6, Pia C., Ivarsson, M. Bergström, Svenn och Hammar 5,5.

Nr 151 HOLLÄNDSKT

Holst – I. Carlsson

1. d4 f5 2. Sf3 Sf6 3. g3 g6 4. Lg2 Lg7 5. 0–0 0–0 6. b3 d6 7. Lb2 c6 8. Sbd2 h6 9. Te1 Sh5 10. e4 f4 11. Sh4 De8 12. Lf3 f×g3 13. h×g3 Sa6 14. e5 d×e5 15. d×e5 Le6 16. Se4 Td8 17. De2 Df7 18. c4 Td7 19. Tad1 T×d1 20. D×d1 Lh8 21. Te3 Sg7 22. g4 g5 23. Sg2 Lc8 24. Sg3 Sc5 25. b4 Sce6 26. Dc2 Sf4 27. Le4 Td8 28. Lf5 S×f5 29. g×f5 h5 30. e6 Dh7 31. S×f4 g×f4 32. Td3 T×d3 33. D×d3 L×b2 34. Dd8† Kg7

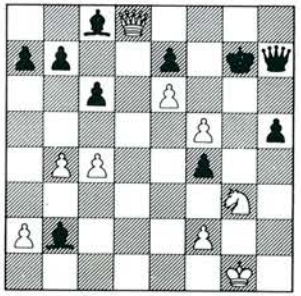

35. D×e7† Kh6 36. f6 f×g3 37. D×h7 K×h7 38. e7 g×f2† 39. K×f2 Ld4† 40. Kg2 (tid) 0–1

Nr 152 SKANDINAVISKT

G. Marklund – Tjärnemo

1. e4 d5 2. e×d5 D×d5 3. Sc3 Da5 4. d4 Sf6 5. Sf3 Sc6 6. d5 Sb4 7. Lb5† Ld7 8. L×d7 S×d7 9. a3 Sf6 10. a×b4 D×a1 11. 0–0 Da6 12. Dd4 g6 13. Lf4 Tac8 14. b5 Db6 15. Dc4 Lg7 16. Sa4 1–0

Rond 11

Snabba scenförändringar i toppen! Ledande Mats Carlsson ställs mot Christer Bergström. Han har alltid haft svårt för Bergström och rondens parti blir inget undantag. En effektiv bondeframstöt i centrum ger Bergström ett positionellt övertag som han omsätter till säker vinst. En övertygande seger. I ett sicilianskt parti går Bengt Lindberg till offensiven på kungsflygeln i partiet mot Dan Cramling. Angreppet kommer av sig och istället kan Cramling avgöra med en attack mot Lindbergs sårbara kungsställning. J.O. Lind och Curt Gruvaeus delar poängen i en variant som tydligen var väl förberedd. Därmed är Bergströms och D. Cramlings ledning ett faktum.

Ove Kinnmark satsar allt på ett kort mot Michael Berg i ett franskt parti. Han offrar två pjäser men angreppet rinner ut i sanden. Matti Svenn klarar remin mot Magnus Bergström genom remischackar. Pia C. är illa ute mot Bengt Hammar, som spelar bort en fördelaktig ställning. I nionde speltimmen missar Pia matt i två drag, och får sedan vara nöjd med remin. Ställningen: Ch. Bergström och D. Cramling 8, M. Carlsson och C. Gruvaeus 7,5, M. Berg och J.O. Lind 7, B. Lindberg 6,5, Hammar, Pia C, M. Svenn, M. Bergström, Lekander och Ivarsson 6.

Förbundskaptenen Bengt Hammar tillhörde de mera svårbesegrade, här i partiet mot Pia Cramling. Foto: Krister Berg.

Nr 153 SICILIANSKT

Bengt Lindberg – Dan Cramling

1. e4 c5 2. Sf3 d6 3. d4 c×d4 4. S×d4 Sf6 5. Sc3 a6 6. Le3 e6 7. g4 b5

Bengt Hammar valde i rond 9 mot samme motståndare 7. – h6.

8. g5 Sfd7 9. a3 Sb6 10. Dd2 Lb7 11. 0–0–0 S8d7 12. f4 Sc5

Utan att ha avslöjat sina intentioner alltför mycket har svart fått upp en lovande ställning.

13. Ld3 Tc8 14. Kb1 S×d3 15. c×d3

Vit vill ha kontroll över fältet c4 men nu kan svart i stället operera på d-linjen och styrkan i nästa drag är förkorssande.

15. – d5! 16. e×d5 S×d5 17. S×d5 D×d5 18. Thg1 Ld6

Eftersom det hotar L×f4 vinner svart ett viktigt tempo. Vit är överspelad.

19. Df2 0–0 20. h4 b4

Vit har inget att sätta emot det svarta angreppet.

21. a×b4 L×b4 22. h5 Da5 23. Sb3 Da4 24. Sc1 Ld5 25. Ld4

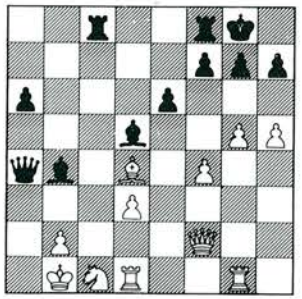

25. – T×c1†! 26. T×c1

Eller 26. K×c1 Lb3.

26. – Da2† 0–1

Anm. för TfS av Ove Kinnmark

Rond 12

Nu tar Dan hand om kommandot. I mittspelet får Cramling starkt tryck mot J.O. Linds damflygel. På a-linjen får till sist Cramling en fribonde som avgör. Michael Berg och Christer Bergström enas om remi efter 16 drag. Mats Carlsson får ett starkt positionellt tryck mot Bengt Lindbergs damflygel. I förlorad ställning faller Lindbergs klocka. Bengt Hammar och Curt Gruvaeus delar poängen efter 17 drag. Rondens bästa parti spelar Matti Svenn mot Pia C. Ett mycket vackert spel av Svenn ger poäng. Ivarsson vinner sedan Magnus Bergström missat en vändning. Rolf Lekander och Lars Madebrink avancerar mot toppen efter vinster mot Björn Andersson respektive Michael Wiedenkeller. Inför finalronden: D. Cramling 9, Ch. Bergström och Mats Carlsson 8,5, Gruvaeus 8. Någon blir Sverigemästare.

Nr 154 KUNGSINDISKT

Dan Cramling – Jan-Olof Lind

1. Sf3 Sf6 2. c4 g6 3. Sc3 Lg7 4. e4 d6 5. d4 0–0 6. Le2 e5 7. Le3

Ett gott alternativ till 7. d5, 7. d×e5 eller det vanligaste 7. 0–0.

7. – De7

Tidigare i turneringen hade partierna Mats Carlsson–Jan Johansson och Mats Carlsson–Jan Olof Lind fortsatt 7. – Sc6 8. d5 Se7 9. Sd2 Sd7 10. b4 f5 11. f3 med starkt initiativ för vit på damflygeln (svart har svårt att angripa effektivt på kungsflygeln, eftersom vit kan avvakta med

rockad). Om nu 8. 0–0? så S×e4 9. S×e4 e×d4 10. S×d4 D×e4.

8. d5 Sbd7!?

En intressant fortsättning som kanske är bättre än det oftare förkommande 8. – Sg4. Efter 9. Lg5 f6 10. Lh4 har vit oftast dragit det längsta strået. Se t.ex. Åkesson–Strzelececki i TFS nr 2 -81!

9. Sd2 Se8

En annan möjlighet är 9. – a5 för att försvåra vits damflygelexpansion. Tänkbart är då 10. h4 eller 10. g4 för att få terräng på kungsflygeln, t.ex. 10. g4 Se8 11. h4 (11. g5!?) f5 12. f3. Även 10. a3 är naturligtvis spelbart. Det kunde följa 10. – Se8 11. 0–0 (11. b4? f5 12. f3 Lh6 13. Lf2 L×d2† 14. Kd2 och svart kan lugnt ta bonden med 14. – Dg5† osv.) 11. – f5 12. f3 (12. e×f5 g×f5 13. f4 med oklar ställning) f4 13. Lf2 g5 och svarts chanser på kungsflygeln är minst lika goda som vits på damflygeln.

10. b4 f5 11. f3 Lh6 12. Lf2

Dåligt var naturligtvis 12. L×h6 Dh4†.

12. – Sdf6

På 12. – a5 13. b×a5 T×a5 14. a4 följt av Sb3 får vit ändå spel på damflygeln.

13. c5 Sh5

Svart har inte så lätt att få igång något kungsangrepp. Springardraget syftar till att försvaga vits kungsflygel.

14. g3 Shf6!?

Uppdraget slutfört! Naturligare verkar Sef6 men eftersom springaren går till g7 senare, blir det ingen skillnad.

15. 0–0 Kh8

Lite av väntedrag. Bättre genast Sg7.

16. a4 Sg7 17. Ta2

Ett nyttigt drag, det garderar andra raden i en del varianter samt gör det möjligt att ställa ett torn på c-linjen utan att behöva generas av Lh6.

17. – f×e4!? 18. Sd×e4 Lh3 19. Te1 S×e4 20. S×e4

20. f×e4? T×f2! 21. K×f2 d×c5.

20. – Ld7?

Inledningen till en felaktig manöver. Riktigt var 20. Sf5 varefter vit efter 21. Dd3 ev. följt av Lf1 står något friare.

21. Lf1 Se8 22. Lg2 Sf6

Det var hit svart syftade, att få byta bort Se4.

23. S×f6 D×f6

Ove Kinnmark – Michael Berg. Foto: Krister Berg.

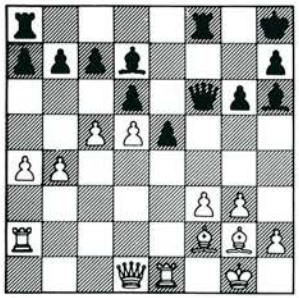

24. f4!

Kungens placering på h8 gör denna framstöt möjlig. Efter byte på e5 blir vits bondemajoritet på damflygeln besvärande för svart.

24. – Lg7 25. f×e5 d×e5 26. Le3 Tae8?!

Förlorar bonde.

27. Tf2 De7

Eller 27. – Dd8 28. c6 b×c6 29. d×c6 Le6 30. L×a7 D×d1 31. T×d1 Ta8 32. Lc5 och vit behåller merbonden (32. – T×f2 33. K×f2 T×a4? 34. Td8† eller 33. – Lb3 34. Td7)

28. c6 Txf2 29. L×f2 Lc8

29. – b×c6 30. d×c6 Le6 31. Lc5 och bonde a7 faller.

30. Lc5 Dd8 31. L×a7 b6 32. a5 b×a5 33. b×a5 Lf8 34. Dd2 La6 35. Dc3 Ld6 36. Lf1 L×f1 37. T×f1 De7 38. Le3 Lb4 39. Da1 Lc5?!

Bättre försvar erbjöd 39. – Ta8 40. a6 Lc5 men vit bör kunna vinna efter 41. Te1 t.ex. 41. – Kg8 42. Dc1 L×e3 (42. – Lb4 43. Td1) 43. T×e3 T×a6 44. d6 eller 41. – Dd6 42. Da2 L×e3† 43. T×e3 Dc5 44. Db3!

40. Dc1 L×e3† 41. D×e3 Ta8 42. Te1

Det enklaste. Om nu 42. – T×a5 43. D×e5† D×e5 44. T×e5 och tornslutspelet är vunnet, t.ex. 44. – Kg8 45. Te8† Kf7 46. Tc8 T×d5 (46. – Ta7 47. Td8!) 47. T×c7† Ke6 (47. – Kg8 48. Td7) 48. T×h7.

42. – Te8 43. a6 Db4 44. a7 Da5 45. Tb1 1–0

Det kunde följa 45. – D×d5 46. Tb8 Dd1† 47. Kg2 Dc2† (Dd5† 48. Kh3 De6† 49. g4 h5 50. De4 h×g4† 51. Kg3+–) 48. Kh3 Df5† 49. g4 Df1† 50. Kg3+–.

Anm. för TfS av
Dan Cramling

Nr 155 BENONI

Matti Svenn – Pia Cramling

1. d4 Sf6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. Sc3 e×d5 5. c×d5 d6 6. e4 g6 7. Ld3 Lg7 8. Sge2 0–0 9. 0–0 a6

Vanligt är också Te8.

10. a4 Sbd7 11. Sg3 Dc7 12. h3 Tb8 13. Le3 c4 14. Lc2 Sc5 15. f4!

Vits paroll är angrepp till varje pris.

15. – Sfd7 16. e5 d×e5 17. f5!

En känd idé som Penrose överraskade Tal med i OS 1960 i Leipzig. Partiet tål att ses än en gång: 1. d4 Sf6 2. c4 e6 3. Sc3 c5 4. d5 e×d5 5. c×d5 d6 6. e4 g6 7. Ld3 Lg7 8. Sge2 0–0 9. 0–0 a6 10. a4 Dc7 11. h3 Sbd7 12. f4 Te8 13. Sg3 c4 14. Lc2 Sc5 15. Df3 Sfd7 16. Le3 b5 17. a×b5 Tb8 18. Df2 a×b5 19. e5 d×e5 20. f5 Lb7 21. Tad1 La8 22. Sce4 Sa4 23. L×a4 b×a4 24. f×g6 f×g6 25. Df7† Kh8 26. Sc5 Da7 27. D×d7 D×d7 28. S×d7 T×b2 29. Sb6 Tb3 30. S×c4 Td8 31. d6 Tc3 32. Tc1 T×c1 33. T×c1 Ld5 34. Sb6 Lb3 35. Se4 h6 36. d7 Lf8 37. Tc8 Le7 38. Lc5 Lh4 39. g3 och Tal gav upp.

17. – e4(!)

Annars riskerar Pias Lg7 att helt bli kvävd efter Sce4.

18. Sg×e4 S×e4 19. L×e4 Le5 20. f×g6 h×g6 21. Df3

Vits fördel är nu uppenbar.

21. – Sf6 22. Tad1 S×e4 23. S×e4 Lf5 24. d6 Dc6

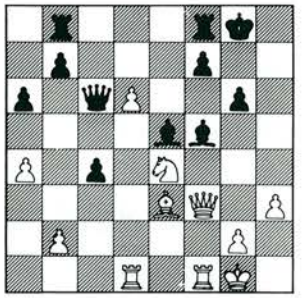

25. Td5!

Ett elegant angreppsdrag som fortsättningen snart visar.

25. – L×e4 26. D×e4 L×d6?

Efter 26. – Tbe8! vinner visserligen 27. Df3 Lh2† 28. K×h2 T×e3 29. D×e3 D×d5 30. De7! De6 31. Te1 men efter 27. – Lg7 (L×b2!?) kan svart kämpa.

27. Ld4 Tbe8 28. Dh4 f6 29. Dh6?

29. T×f6 vinner direkt t.ex. 29. – Te1† 30. D×e1 T×f6 31. L×f6 D×d5 32. De8† eller snyggare 29. – Te1† 30. Kf2 D×d5 31. Dh8† K×h8 32. T×f8† Kh7 33. Th8 matt. Inte heller 29. – T×f6 hjälper för 30. D×f6 Lf8 31. Dh8† osv.

29. – Tf7?

I tidsnöd är det förklarligt att man inte vill utsätta sig för D×g6 men faktum är att efter 29. – D×d5 är det svårt att hitta något direkt avgörande för vit. t.ex. 29. – D×d5 30. D×g6† Kh8 31. L×f6† (31. Lc3 Le5) T×f6 32. D×f6† (32. D×e8† Kg7) Kh7 33. Dh4† Kg8 34. Dg4† Kh8.

30. Tg5!

Nu rullar hjulen rätt igen.

30. – Tee7 31. T×g6† Tg7 32. L×f6 1–0

Anm. för TfS av
Ove Kinnmark

Rond 13

Vem skall vinna årets SM. Fyra har chansen, men nog har Dan Cramling de bästa utsikterna. Han är dock tvungen att spela på vinst eftersom Christer Bergström vunnit mot Matti Svenn i ett parti där göteborgaren nästan fann parader på allt. Mats Carlsson har två starka centrumbönder mot Stefan Ivarsson, som uppenbarligen inte är nöjd med ställningen. Han offrar damen, men får en förlorad ställning. Dan Cramling får kontroll över händelserna mot Michael Berg. Genom en listig vändning lyckas Dan vinna kvalité och omsätter fördelen till säker vinst. SM är avgjort och Dan är mästare.

Nr 156 KUNGSINDISKT

Madebrink – Hammar

1. c4 Sf6 2. Sc3 g6 3. e4 d6 4. d4 Lg7 5. Sf3 0–0 6. h3 e5 7. d5 Sbd7 8. Ld3 c6 9. Le3 c×d5 10. c×d5 a6 11. 0–0 Sh5 12. Se1 Sf4 13. Lc2 Sf6 14. Kh2 Ld7 15. Dd2 Tc8 16. f3 b5 17. Se2 Sh5 18. Sd3 Dh4 19. Sd×f4 S×f4 20. S×f4 e×f4 21. Lf2 De7 22. Lb3 Le5 23. Ld4 Dg5 24. L×e5 D×e5 25. Tac1 Dg5 26. Df2 h5 27. Kh1 Tfe8 28. Da7 T×c1 29. T×c1

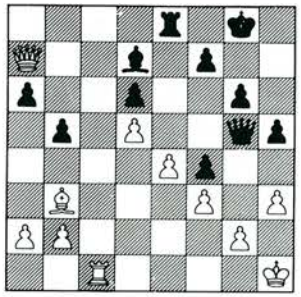

29. – L×h3 30. g×h3 Dg3 31. Tc3 D×h3† 32. Kg1 Te5 33. Db8† Kg7 34. Dd8 Dg3† 35. Kf1 Tg5 36. Ke2 Dg1 37. D×g5 D×g5 38. Tc6 Dg2† 0–1

Antalet partier i SM-gruppen var 208. Vit vann 65, svart 61 och 82 remier. Vits vinstprocent 52 (56 i Luleå) remiprocenten 38 (Luleå 32). Det längsta partiet: Pia Cramling – Bengt Hammar 83 drag, det kortaste Stefan Winge–Per Larsson 1 drag, båda med remi som resultat.

Dan Cramling har ett brett spelregister och finner mycket i ställningarna. Han visade i början av turneringen vacklande form med den blev stabilare mot slutet. Själv känner Dan en viss osäkerhet i tidsnöden. Christer Bergström får snart sitt stora genombrott internationellt. Han har en säker positionell känsla och drar sig inte heller för komplikationer. Han får anses som mycket svårslagen. Mats Carlsson får man också betrakta som en positionsspelare, som ibland dock överarbetar ställningarna. Under normala omständigheter är han svårslagen om han inte drabbas av sin svaghet- direkta bortsättningar. Gruvaeus är väl förtrogen med sina varianter och trivs bäst i ställningar där det är frågan om ställningskrig. Han har en sund anläggning av partierna och skall bli intressant att följa. Michael Berg fick ett genombrott i SM. Han tar tillvara på möjligheterna i ställningen. Har en god taktisk blick. Det bästa till sist: Pia. Hon är noggrann, utnyttjar motståndarens fel och är bra i tidsnöden. Hon kommer ibland lite vilse i öppningarna. Men hennes insats i årets SM vittnar om att vi kan vänta oss mycket i fortsättningen.

SM-GRUPPEN 1981

Rond	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	P.
1. D. Cramling	+ 9	+22	– 4	+16	+21	=13	+ 8	+14	– 3	= 2	+10	+ 5	+ 7	10
2. Ch. Bergström	=26	=11	= 6	+22	+15	=21	= 5	+13	+ 4	= 1	+ 3	= 7	+12	9½
3. M. Carlsson	– 4	+32	+28	+27	– 8	= 6	+21	+ 5	+ 1	+14	– 2	+10	+11	9½
4. C. Gruvaeus	+ 3	+27	+ 1	+21	=13	= 8	=14	+ 7	– 2	=10	= 5	= 6	= 9	8½
5. J.O. Lind	– 7	–17	+32	+19	+25	+16	= 2	– 3	+13	+23	= 4	– 1	=10	7½
6. B. Hammar	=14	=15	= 2	+18	=17	= 3	=16	+ 8	–10	= 7	=13	= 4	+19	7½
7. M. Berg	+ 5	–16	+24	=29	+23	=14	=13	– 4	+15	= 6	+18	= 2	– 1	7½
8. B. Svensson	+10	=13	=26	=14	+ 3	= 4	– 1	– 6	=23	=15	=17	+24	+22	7½
9. R. Lekander	– 1	=31	=25	=12	+11	=10	–22	+29	=21	=19	+15	+23	= 4	7½
10. B. Lindberg	– 8	=25	–20	+28	+30	= 9	+26	+22	+ 6	= 4	– 1	– 3	= 5	7
11. S. Ivarsson	=28	= 2	–15	=24	– 9	=19	+32	+27	=12	+22	=23	+14	– 3	7
12. M. Svenn	=29	–23	=30	= 9	+29	=15	=18	+25	=11	=17	=14	+13	– 2	7
13. P. Cramling	+25	= 8	=14	+26	= 4	= 1	= 7	– 2	– 5	+18	= 6	–12	=20	6½
14. M. Bergström	= 6	+30	=13	= 8	+24	= 7	= 4	– 1	+17	– 3	=12	–11	=18	6½
15. R. Adeborg	=30	= 6	+11	=23	– 2	=12	+29	=17	– 7	= 8	– 9	=16	+28	6½
16. A. Eriksson	+17	+ 5	–16	– 1	+26	– 5	= 6	–18	=20	=25	=24	=15	+27	6½
17. M. Wiedenkeller	–16	+ 5	=18	+20	= 6	=29	=23	=15	–14	=12	= 8	–19	+26	6½
18. O. Kinnmark	–21	+19	=17	– 6	+27	=23	=12	+16	=22	–13	– 7	+28	=14	6½
19. L. Madebrink	–24	–18	+31	– 5	=32	=11	+30	=20	+26	= 9	=22	+17	– 6	6½
20. S. Winge	=22	–29	+10	–17	=22	–27	+28	=19	=16	=21	=31	+30	=13	6½
21. A. Fridh	+18	+24	+16	– 4	– 1	= 2	– 3	–23	= 9	=20	–26	=31	+32	6
22. P. Larsson	+31	– 1	=27	– 2	=20	+24	+ 9	–10	=18	–11	=19	+26	– 8	6
23. Bj. Andersson	=20	+12	=29	=15	– 7	=18	=17	+21	= 8	– 5	=11	– 9	=24	6
24. G. Marklund	+19	–21	– 7	=11	–12	–22	+31	=28	+32	+30	=16	– 8	=23	6
25. F. Nordström	–13	=10	= 9	+30	– 5	=26	=27	–12	+29	=16	–28	+32	=31	6
26. M. Johansson	= 2	+28	= 8	–13	–16	=25	–10	+31	–19	+32	+21	–22	–17	5½
27. J. Johansson	+32	– 4	=22	– 3	–18	+20	=25	–11	+31	–28	+30	=29	–16	5½
28. A. Wengholm	=11	–26	– 3	–10	+31	+32	–20	=24	=30	+27	+25	–18	–15	5½
29. C. Holst	=12	+20	=23	= 7	–14	=17	–15	– 9	–25	+31	+32	=27	–30	5½
30. H. Tjärnemo	=15	–14	=12	–25	–10	–31	–19	+32	=28	–24	–27	–20	+29	3½
31. I. Carlsson	–22	= 9	–19	–32	–28	+30	–24	–26	–27	–29	=20	=21	=25	3
32. L. Jönsson	–27	– 3	– 5	+31	=19	–28	–11	–30	–24	–26	–29	–25	–21	1½

Tabellen läses på sätt som framgår av följande exempel. I raden 7. M. Berg står +5 –16 +24 = 29 osv. Detta innebär att Berg i första ronden vann mot nr 5 J.O. Lind, därefter förlorade mot nr 16 A. Eriksson, vann mot nr 24 G. Marklund och spelade remi mot nr 29 C. Holst. Tecknen +, – och = ersätter alltså 1, 0 och ½.

Resultat för de främsta i mästarklassen: Anders Ebenfeldt 8½, Tomas Carnstam 8, Bo Aurehl 7½, Kurt Ekelund, Bengt Andersson, Lenny Johansson, Erik Diderholm, Ingemar Svensk 7. **Veteranklassen elit:** Åke Boman 7, Gustav Laneryd, Karl Erland Gannholm 6, **allmän:** 1. Gunnar Westerholm. **SM-blixt:** 1. Dan Cramling.
Kompletterande resultat från SM i Ystad i nästa nr av TfS.

MÄSTARKLASSEN

Nr 157 ALJECHINS FÖRSVAR

Erik Diderholm **Michael Carlsson**
Uppsala **Uppsala**

1. e4 Sf6 2. e5 Sd5 3. Lc4

Originellt och säkert inte sämre än det vanliga 3. d4.

3. – Sb6

Ej nödvändigt. Starka alternativ var 3. – e6 eller 3. c6.

4. Lb3 d6 5. Sf3 Sc6 6. De2 e6

Naturligtvis ej 6. – Lg4 pga L×f7†. Relativt bäst var 6. – S×e5.

7. d4 Le7 8. 0–0 0–0 9. c3 a5 10. Td1! a4 11. Lc2 d5 12. Sbd2

Vit står redan klart bättre och för att befria sig försöker svart komma till byten.

12. – Sa5 13. b3!

Brukar vara bra i Spanskt och passar ännu bättre här.

13. – Ld7 14. c4 c5 15. Lb2 Sc6 16. d×c5 L×c5 17. c×d5 S×d5 18. Se4 Le7

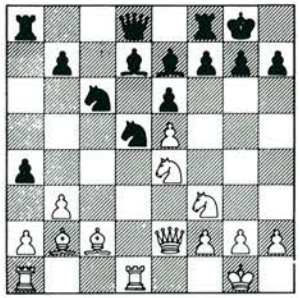

19. T×d5!!

Detta kvalificerade offer straffar obarmhärtigt svarts passiva spelanläggning.

19. – e×d5 20. Sf6† L×f6

På 20. – g×f6 följer 21. e×f6 L×f6 22. Dd3 Te8 23. D×h7† Kf8 24. Dh6† och på 20. – Kh8 vinner 21. Dd3 g6 22. S×d7.

21. e×f6 g6

Säkert inget roligt beslut men svarts ställning är ohållbar.

22. Tb1!

Tack vare detta starka drag behöver vit aldrig vara orolig för a3 och d4.

22. – a3 23. La1 Te8 24. Dd2 d4 25. S×d4 D×f6

På 25. – S×d4 26. L×d4 Da5 klarar inte svart av alla hot efter 27. Lc3.

26. Sb5 De7 27. Sc7 De2 28. Dc3 Sd4

P.g.a. matthotet på e1 lyckas svart skapa en del hot men vit har garderingar på allt.

29. Ld3 D×a2 30. Tf1 Te4 31. f3 D×b3 32. f×e4 D×c3 33. L×c3 Ta4 34. Sd5 Lc6 35. Sb6 L×e4 36. S×a4 L×d3 37. L×d4 L×f1 38. K×f1 b5 39. Sc5 **1–0**

Anm. för TfS av
Ove Kinnmark

Nr 158 KUNGSGAMBIT

Anders Ebenfelt — **Falköping**

Lennart Wahlström — **Varberg**

1. e4 e5 2. f4 e×f4 3. Sf3 d5 4. e×d5 Sf6 5. Lb5† c6 6. d×c6 S×c6 7. d4 Ld6 8. 0–0

Förr spelades ofta 8. De2† men svart kommer troligen bättre efter 8. – Le6 9. Sg5 0–0! 10. L×c6 b×c6 11. S×e6 f×e6 12. D×e6† (annars spelar svart Dc7 följt av e5) Kh8.

8. – 0–0 9. Sd2 Le6

Det normala är att löparen går till g4 men textdraget verkar också starkt ty efter 10. Sc4 Lc7 hotar svart 11. – a6.

Anders Ebenfelt segrade i mästarklassen och ses här mot tvåan Tomas Carnstam. Båda går upp i nästa års SM-grupp. Foto: Krister Berg.

10. c3 Dc7 11. Kh1 Se7 12. Ld3 Sf5 13. Se4 Sg4

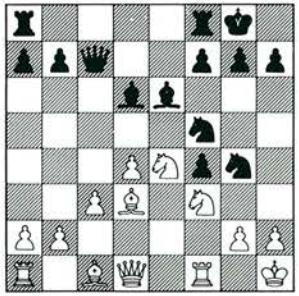

14. Sfg5! De7

Efter 14. – Sge3 står vit klart bättre med 15. L×e3 S×e3 16. Dh5! h6 17. S×e6 f×e6 18. Dg6!, t.ex. 18. – S×f1 19. D×e6† Df7 (19. – Kh8 20. S×d6 Tf6 21. De4 g6 22. Se8 vinner lätt) 20. D×f7† K×f7 (20. – T×f7 21. Lc4!) 21. S×d6† Ke6 22. Sb5!

15. S×d6 Sg3†! 16. Kg1

Absolut inte 16. h×g3 D×g5 och svart vinner.

16. – S×f1 17. L×f4 Sfe3 18. Df3! Sd5

På 18. – h6 spelar vit 19. S×e6 D×e6 (19. – f×e6 20. De4 Sf5 21. S×f5 T×f5 22. Df3!) 20. h3 g5 21. Lg3 Sf6 (21. – f5 22. h×g4 f4 23. Se4) 22. Le5! Sfd5 23. c4 Sc7 24. D×e3 f6 25. De4! varpå löparen kan retiera med vinst för vit.

19. L×h7† Kh8 20. Sf5!

Hotar direkt svart springare på g4.

20. – L×f5 21. L×f5 S×f4

Ty 21. – Sgf6 22. Dh3† Kg8 23. Lh7† Kh8 24. Le4† Kg8 25. L×d5 och svart kan inte slå tillbaka.

22. D×g4 De3† 23. Kh1 g6 24. Dh4† Sh5

På 24. – Kg7 vinner vit med 25. Te1! Dd2 26. Dh7† Kf6 27. Se4†.

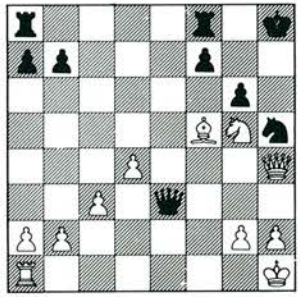

25. S×f7! T×f7

25. – Kg7 26. L×g6! K×g6 27. Se5† Kh6 28. Sg4†.

26. L×g6 Tg7 27. D×h5† Kg8 28. Tf1 Dd2

28. – Tf8? 29. Dd5†

29. Lf7† T×f7 30. D×f7† Kh8 31. Df2 Dd3 32. Dh4† Kg7 33. Dg3† D×g3 34. h×g3 Th8† 35. Kg1 Te8 36. Kf2 Tf8† 37. Ke2

Och vit vann efter ytterligare 10 drag. **1–0**

Anm. för TfS av
Anders Ebenfelt

Blandad kompott från SM

Det blev 865 starter i SM-tävlingarna i Ystad. Endast 52 fler än förra årets "motpol" Luleå lockade Ystad. Det tyckte arrangörerna var lite i underkant – man hade räknat med mellan 900–1000. De 865 starterna fördelades på följande sätt: SM-gruppen 32, juniorkval 138, juniorfinal 8, mästarklassen 46, klass I 137, klass II 215, klass III 251, veteraner allmänna klassen 28, veteraner elitgruppen 10. Sammanfattningsvis en kraftig uppgång bland veteranerna och klass III, men tillbakagång i mästarklassen jämfört med förra året.

* * * *

Spellokalerna i Österporthallen föll säkert flertalet spelare i smaken. De påminde förresten inte så lite om förra årets i Luleå Sporthall. Två stora hallar gav spelarna gott om utrymme i samtliga klasser. Träskor blev bannlysta – ett nödvändigt förbud i stora lokaler där akustiken inte är schackvänlig. På tysta fötter fick man tassa fram till spellokalens servering, som hade humana priser på sina läckerheter.

* * * *

Arrangörer var 75-åriga Skånes Schackförbund och Ystads Schacksällskap. Organisationskommittén bestod av Yngve Anderberg (överledare), Ingvar Persson och Hugo Nilsson. Första dagen hölls en presskonferens. Det var ord och inga visor . . . I en lång monolog förklarade Anderberg hur Centralstyrelsen motarbetat arrangemangen. Rosor utan taggar fick däremot kommunen med fritidschefen Lennart Green i spetsen. Till 100 % hade makthavarna ställt upp för arrangörerna.

* * * *

Partibulletinen ombesörjdes av en redaktion med sammansättningen Rune Emanuelsson,

Kent Emanuelsson, Rolf Svensson och Kent Rörqvist. Efter en trevande inledning blev den trevlig och överskådlig med intressant läsning. De ensidiga angreppen mot Cs kunde man gärna avstått ifrån. Utrymmet kunde istället användas till att få med partier.

* * * *

Blomsterkungen Linné besökte Lund 1749 och fann att "Gamla hus är rätt många i staden". Detta har fog för sig även idag. De kulturintresserade schackspelarna kunde mellan ronderna besöka t.ex. Pilgrändsgården med korsvirkeshus från 1500-talet, Gråbrödraklostret från 1267, det nästan 500 år gamla Borgmästarehuset och de övriga cirka 300 korsvirkeshusen i staden.

* * * *

I förra SM-numret av TfS gav vi semesterfirarna rådet att resa till Skåne för där blir det fint sommarväder 1981. Men soldyrkarna fick tydligen i dubbel bemärkelse kalla fötter i månadsskiftet juni-juli och kastade sig över dyra charterresor. Helt i onödan. Schack-SM bjuder alltid på högtryck. Fysisk och psykisk rekreation kunde man t.ex. få på den sköna badplayan i Ystads Saltsjöbaden. Det där med salt fick man väl kanske ta med en nypa salt. Andra SM-veckan startade med en salut – ett kraftigt åskväder ...

* * * *

När TfS griper in blir Sven Carlsson, Västerås, hyllad. Naturligtvis förtjänade han det. I Ystad spelade han nämligen sitt 50 SM i rad. Ett helt otroligt rekord. Som god tvåa ligger K.E. Gannholm med 42 kongresser i följd. Bengt Ekenberg spelade 44 SM, dock inte i rad, innan han på grund av rökförbudet slutade (?) sitt SM-spel. Förmodligen slår Sven sitt eget fantastiska rekord nästa år i Gävle. Vid starten firades han med applåder och champagne.

* * * *

Yngste deltagaren i hela SM var Milad Keryakes, Södertälje, 9 år, och den äldste Sune Carlstedt, Kristianstad, 77 år. I SM-gruppen var Anton Fridh veteran i dubbel bemärkelse, 61 år och med sin 16:e start. Med sina 17 år var debutanten Stefan Winge yngst i Sverigemästargruppen vars medelålder i år var 25,75 år. Alltså en liten föryngring jämfört med förra årets 26,4 år.

* * * *

Första partiet som blev klart i årets SM var det mellan Joakim Olsson, Svedala, och Claes Leijonhufvud, Lund SK. Partiet varade endast i 14 drag och det var Joakim som stod som segrare. I SM-gruppen lämnade Magnus Bergström och Bengt Hammar in protokollen först – remi efter 17 drag kunde man utläsa.

* * * *

Kortaste vinstpartiet blev endast 6 drag långt: **1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. d4 e×d4 4. Lc4 Le7 5. c3 d×c3 6. Dd5 uppgivet.** Dock alldeles för tidigt: 6. – Sh6 7. L×h6 0–0 8. L×g7 K×g7 9. S×c3 (om 8. Lc1 så Sb4 med motspel). Nu hoppas vi att Joacim Fredriksson, Vanneberga, är den siste som får en poäng så lättvindigt i denna ökända spelöppningsfälla.

* * * *

En nyhet för året introducerades i den första ronden. När speltiden var slut och partierna skulle gå till avbrott kom man fram med **förseglingspåsen** – rymlig för pjäser, blanketter och spelare. Den ansågs tydligen vara lite opraktisk och ersattes ronden efter av det sedvanliga förseglingskuvertet.

* * * *

En arton år lång tradition blev bruten i juniorklassen när Lars Bäckström i år avstod från tävlingsledarskapet. Det övertogs istället av Rune Emanuelsson, som i andra sammanhang varit tävlingsledare för det uppväxande schackssläktet. Som medhjälpare fungerade Peter Quick till allas belåtenhet. I SM-gruppen växlade tävlingsledarskapet, som ibland verkade något underbemannat. Det behövs många argusögon för att bevaka 16 partier när tidsnöden närmar sig.

* * * *

Synskadade Jörgen Magnusson, 14 år, Bollmora, klarade sig fint i juniorklassen. Jörgen använde ett specialtillverkat bräde och hade en dragräknare i handen. I SM för synskadade kom han 3:a i seniorklassen. Nu gjorde alltså Jörgen debut i junior-SM med den äran. På tal om juniorerna – endast tre flickor bland de 138 deltagarna. Trion bestod av Cajsa Elfversson, Kalmar, Anna Benér, Alingsås och Anneli Dalmau, Husaby.

* * * *

Yngve Anderberg höll en liten föreläsning för TfS:s medarbetare om hur man använde datorn i årets arrangemang. Man matade in alla uppgifter på spelarna, de sorterades i klasser, och sedan skedde lottningen slumpmässigt i lika starka grupper. Datorn skrev vidare ut startlistor och etiketter. Däremot ombesörjdes lottningen i Monradsgrupperna av de mänskliga gråa cellerna. Lugn, den detaljen tar snart datorn hand om också. Ett glädjande besked – Yngve tror inte att schackdatorerna blir så mycket bättre än vad de för tillfället är. Spela schack – det är svårt det.

* * * *

Pressens och radions bevakning av tävlingarna behövde man sannerligen inte klaga på. Två faktorer bidrog väl verksamt till det – Pias start i SM-gruppen och, tyvärr, schackbråket mellan Sveriges Schackförbund och Organisationskommittén för Svenskt Schack. I radion gjorde Lars G. Warne och Sven-Gunnar Samuelsson en utmärkt insats och fick med väsentligheterna i sändningarna som varade i tio minuter. Lokaltidningarna och "de stora drakarna" gav också tävlingarna gott spaltutrymme. Det var förenat med vissa risker att arbeta som journalist. Om man inte förfäktade "de rätta åsikterna" låg epitetet "Wänéus språkrör" nära till hands.

****

Dan Cramling tyckte att spelet, åtminstone periodvis, gick på kryckor. Det både bildligt och bokstavligen. Dan som inser det viktiga i fysisk träning deltog i en fotbollsmatch mellan Stockholm och övriga Sverige. Resultatet blev olyckligt för Dans fot. På sjukhuset konstaterade man att det lyckligtvis "bara" var frågan om en svår vrickning. Men kryckor blev det...

****

Resultatförmedlingen fungerade fint och i sekretariatet fick man svar på sina frågor av trevliga damer. Vi skall här nämna några av de funktionärer som skötte den löpande ruljansen: Yngve Anderberg, Ingvar Persson, Hugo Nilsson, Kurt Bladh, Sigvard Olsson, Arne Svensson, Tommy Nilsson, Erik Jönsson, Leif Jönsson, Peter Persson, Gösta Kroon, Bo Berggren, Tomas Dahlin, Peter Nilsson, Jonas Nilsson, Per-Anders Larsson, Gunilla Sörensen, Berit Emanuelsson och Anita Anderberg.

****

Bulletinredaktionen gav spelarna i SM-gruppen en eloge för deras snyggt skrivna protokoll. Nej, det är faktiskt ingen ironi. En viss tendens till kråkfötter fanns kanske när tidsnöden satte in och ställningen blev allt sämre. Men att se t.ex. Michael Wiedenkellers protokoll är en estetisk upplevelse, och Christer Bergström och Curt Gruvaeus ligger inte långt efter. Alltså en uppmaning till ambitiösa spelare: skriv snygga protokoll så kommer ni till SM-gruppen!

****

Sakpriserna var valda med omsorg. Det var konstscreenade (det heter faktiskt så) minnesplaketter i tre olika storlekar och i lika många färger – svart, rött och guld. Dessutom var det plats för en gravyr som i framtiden skall vittna om hjältedåden i Ystad 1981. På plaketten fanns stadens symbol – en lurblåsare – och Skåne Schacks emblem.

Krister Berg

Från veteranernas elitgrupp – Jean Mörby mot turneringssegraren Åke Boman. Foto: Krister Berg.

Schackmötet i Ystad

SM-tävlingarna i Ystad blev historiska. För första gången sedan 1917 blev det inga kongressförhandlingar på SM-orten. Det hade Centralstyrelsen beslutat den 10 juni. Den hänvisade till att ett bokslut var omöjligt att verkställa då polisen beslagtagit ekonomiska handlingar på kansliet i samband med den påstådda bedrägerihärvan.

Arrangörerna ville inte utan vidare finna sig i Cs:s beslut. Man anskaffade lokal och utlyste ett **möte** i Österportskolans aula – mötesfriheten åberopades. Ingen hade några invändningar mot detta, inte ens förste vice ordförande i Cs Lars Holmstrand. Men någon kongresstatus på förhandlingarna var det aldrig tal om.

Kommunfullmäktiges ordförande Sten Hagberg hälsade de närvarande välkomna och höll ett kort anförande om kulturstaden Ystad. Därefter kunde själva mötet börja, och på eget initiativ tog Ingvar Persson i Organisationskommittén hand om ordförandeklubban. Först i talarstolen kom Roland Persson, Bollnäs, som i ett långt anförande angrep Cs:s handlande och menade att den helt enkelt sanktionerat Göteborgs Schackförbunds bidragsfusk. Lars Holmstrand gick i svaromål och förklarade att Cs inte på något sätt vill gå i spetsen för något bidragsfusk. Dessutom var polisens utredning inte klar. Holmstrand menade vidare att när polisen den 11 maj beslagtog 37 handlingar så omöjliggjorde detta revisorernas arbete, och därför blev det nödvändigt att flytta kongressen. Avslutningsvis tyckte Holmstrand att ansvaret vilar tungt på de personer som skandaliserar schacket med polisanmälningar.

I talarstolen kom sedan bl.a. Kurt Kjellqvist och förre kanslichefen Rune Emanuelsson. Inte helt oväntat tillbakavisade de allt vad Holmstrand sagt. – Om man behöver hela maj för att göra bokslutet, varför hade det då inte påbörjats den 11 maj när polisen kom? undrade Kjellqvist. Frågan förblev obesvarad. Rune Emanuelsson, framför allt specialist på sakernas tillstånd i Göteborg, förklarade att föreningen Ungt Schack med 2040 medlemmar aldrig funnits. Han ringde 400 av föreningsregistrerade medlemmar, på egen bekostnad, och det var endast en som visste något om schack – brodern spelade lite. Denna form av registrering har Cs godkänt, menade Emanuelsson. Holmstrand hade invändningar mot denna beskrivning och framhöll att Ungt Schack visst finns, men att registreringen inte varit tillfredställande.

Därefter gick luften mer eller mindre ur debatten. Sansade talarare menade att diskussionen inte leder framåt. Det gäller att de olika grupperingarna börjar samarbeta, tillades det. Glädjande nog var även Kjellqvist inne på den linjen. Men han krävde samtidigt att Emanuelsson får tillbaka sin tjänst som kanslichef. Ett annat krav var att den beramade kongressen i Stockholm flyttas till en, som Kjellqvist uttryckte det, neutral plats och inom loppet av 1,5 månad. Kjellqvist blir knappast bönhörd – föga troligt att Cs flyttar kongressen en gång till.

Krister Berg

En kort intervju med Sven Carlsson

Söndagen den 12 juli 1981 i Ystad under Schack-SM slogs ett nästan otroligt rekord. Sven Carlsson, Västerås, gjorde då sin 50:e start i SM i rad. Tänk efter och begrunda! Vi förlåter honom för att han inte spelade 1940. Anledningen är nämligen enkel- det var inga tävlingar då på grund av andra världskriget. När Sven blev klar med sitt första parti i årets turnering (det slutade remi mot Bo Eriksson, Husby, i klass I) fick TfS en kort intervju med honom.

1. Några korta data om Dig själv?

Jag är 71 år och har hela tiden spelat schack i Västerås SK. När jag pensionerades arbetade jag på verkstadsgolvet.

2. När spelade Du Ditt första SM?

Det var i Uddevalla 1931. Jag spelade då i andra klass och placerade mig som 3:a.

3. Din största framgång i SM?

Det var förmodligen i Borås 1936. Jag kom då 4:a i mästarklassen, som den högsta gruppen kallades då.

4. Hur gick det i den s.k. landslagsklassen?

Jag kommer inte riktigt ihåg hur många gånger jag spelade i landslagsklassen, men några större framgångar hade jag aldrig. I SM-gruppen spelade jag senast 1964 i Göteborg.

5. Hur många partier har Du spelat under alla åren i SM?

Jag har inte så noga räknat efter, men det måste röra sig omkring 500 stycken.

6. Kan Du ta ut Ditt bästa parti av alla dessa?

Det måste bli vinstpartiet mot Henry Carlsson, Järpås, i Östersund 1942. Jag lyckades avgöra partiet efter ett tornoffer. Det finns publicerat i Sveriges Schackförbunds jubileumsskrift 1967.

7. Du har under Dina 50 SM besökt 35 olika spelplatser. Är det någon plats Du sätter främst?

Det måste bli två stycken – Hålland 1952 och Kiruna 1960.

8. Vilken är den största personligheten Du mött?

Det är nog Ludvig Collijn.

9. Har Du några synpunkter på SM-tävlingarnas utformning?

Jag tycker att det är bra som det är.

Tack Sven, vi hoppas ses i Gävle nästa år!

KB

Varför inte ett föl, Conny?

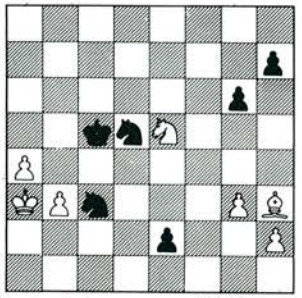

Ovanstående intressanta ställning uppkom i SM-gruppens andra rond mellan Björn Andersson, Göteborg, och Conny Holst, Limhamn. Svart är vid draget och vinner förmodligen efter Sb4. Till vinst kanske också e1S leder. Svart får alltså tre springare och den vita kungen är i ett mattnät. Ställningen är intressant att analysera – det är inte så lätt för vit att byta av en springare. Nu fortsatte Conny inte på bästa sätt: **1. – Se3 2. Sd3† Kd4 3. Se1 Sf1? 4. b4 S×h2 5. b5 Kc5 6. Kb3 Sd5 7. Le6 Sf1 8. Sd3† Kd4 9. L×d5 K×d5 10. a5 Sd2† 11. Kc2 Sf3 12. a6 e1D 13. S×e1 Sd4† 14. Kd3 S×d5** osv med remi.

Lidköpings SS 75-årsjubilerade i vänorten Skanderborg

Under sista veckoslutet i maj gästade Lidköpings SS sin danska vänort Skanderborg, som ligger c:a 20 mil söder Fredrikshavn. Resan företogs på landsidan med egna bilar, medan man på sjösidan passade på tillfället att bekanta sig med den nya färjan Prinsessan Victoria. Ett 20-tal medlemmar jämte några "äkta hälfter" mottogs i rådssalen av borgmästaren Ejnar Jakobsen, som hälsade välkommen, varefter även föreningen Nordens ordförande Carlin Thomsen erinrade om betydelsen av samarbetet mellan Nordens folk och gladde sig åt schacksällskapets besök. Ordf. Knut Hedvall överlämnade en tavla med motiv Lidköpings gamla rådhus. Vid dukat bord med förfriskningar bekantade man sig med varandra. Sedan man sett sig om i Byen och intagit en dansk supé med avec blev det så småningom också schackspel. Danskarna vann 1-timmesmatchen med 10-8, men det blir revanch nästa år! På söndagen besöktes i Lejonparken, Legoland och Den Gamle By i Aarhus, varefter samling skedde i Rebilds Park före hemresan.

75-årsjubileet kommer vid höstterminens början att celebreras med en turnering i någon form.

Jean Mörby

Frimärkshörnet

54 länder ha hittills utgivit schackfrimärken och nu kommer ytterligare 3: Italien med texten Marostica La Partita a Ascacchi och valör 300 L, Luxemburg 50 års schackförbund valör 4 F samt Korea – North World Chess Championship valör 20 chon jänte tvenne block. Vidare kommer DDR med ett block 1 Mark-Ost och med schackmotiv i ramen.

J.M.

Bo Plato

Ferdinand Hellers, 12 år, Limhamns SK

Där har ni vår nye svenske juniormästare, den yngste någonsin och den yngste som erövrat titeln mästare.

Han spelade femton partier under två SM-veckor och förlorade inte ett enda. Prestationen är om inte unik så i varje fall ytterligt anmärkningsvärd med tanke på den oerhörda konkurrens som råder bland juniorerna. I finalen spelade Ferdinand Hellers en av de tre huvudrollerna. De båda andra innehades av Jörgen Karlsson, Västerviks ASK (som deltog i mästarklassen redan i fjol) och av Stefan Samuelsson, Haninge SS (son till Sven-Gunnar). Det stod klart på ett ganska tidigt stadium att slutstriden skulle komma att stå mellan dessa tre.

Ferdinand Hellers – årets juniormästare. Foto: Krister Berg.

Ferdinand hade lottats som nummer 5 och det innebar tre svarta under de första fyra ronderna. Facit: 3 poäng! Men så mötte han Bo Sundell, SK Kramm, Kramfors och kom som vit i en mycket besvärlig situation. Vid ett tillfälle kunde Bo lagt in ett direkt avgörande kvalitetsoffer. Nu lät han motståndaren slinka ur greppet och partiet slutade remi. Kanske var det här som finaldramat avgjordes . . .

Då två ronder återstod ledde Jörgen Karlsson med en halv poäng före Ferdinand och Stefan. Men som vit blev Jörgen nu i det närmaste utspelad av Ferdinand samtidigt som Stefan tog sin tredje raka genom att vinna mot Bo Sundell.

I sista ronden vann Ferdinand en överraskande snabb seger mot Lars-Erik Johansson, Slottsbrons SK. Stefan kände sig pressad att spela på vinst i jämn ställning mot Jörgen och så gick det som det brukar gå – han förlorade och måste nöja sig med tredje plats.

12 år och mästare – vad månde bliva?

Gustav Laneryd, 65, Malmö AS, hade nöjet att klå Ferdinand i Malmömästerskapet i våras då de båda spelade upp sig i mästarklassen. Han konstaterar nu att det nog var både första och sista gången det skedde. Och han tillägger:

– Ferdinand är det största löfte vi har fått fram i det här landet på många decennier. Ingen av våra stora har vid så unga år visat en sådan mognad i sitt spel.

TfS gratulerar och önskar lycka till inför framtiden!

Kvalificeringen

138 juniorer ställde upp i kvaltävlingarna. Det blev åtta grupper, fem med 18 och tre med 16 deltagare. Och som vanligt blev det strid på kniven. Egentligen skulle man skriva en lång artikel om var och en av grupperna. För överallt fanns det dramatik, spänning, kamp, glädje, förtvivlan, ja alla de ingredienser som schackspelet innehåller.

Lars Bäckström, ett inventarium på juniorSM under många år, hade för ovanlighets skull tagit semester och i hans frånvaro skötte Rune Emanuelsson det praktiska. Bortsett från en del inledande trassligheter med färgerna fungerade det bra.

Däremot kan man ha synpunkter på lottning, som skedde med hjälp av dator. Praxis har hittills varit att de åtta högst rankade spelarna fördelats på de olika grupperna. Men den följdes inte i år. I grupp 1 fanns t.ex. både nummer 4 och nummer 10, i grupp 3 både nummer 1 och 7, i grupp 5 både nummer 5 och 8. Det medförde bl.a. att Ferdinand Hellers, nummer 11, var högst rankad i grupp 7.

Detta var inte tillfredsställande. Inte heller var det särskilt lyckat att placera två av de tre deltagande flickorna i samma grupp.

Grupp 1: Här skulle Jörgen Karlsson, Västerviks ASK (2028) ha en på papperet lätt match. Men då två ronder återstod delade han, efter fyra remier och två segrar, tredje plats med Stefan Jacobsson, Degerfors SS (1622). Dessa båda låg en halv poäng efter Bo Sundström, SK Rockaden, Sundsvall (1940) och Niclas Ottenklev, Schack 08, Norrköping (1749) och loppet såg ut att vara kört.

Men i näst sista ronden hände saker. Jörgen vann mot Stefan Jacobsson, Bo Sundström blev överraskande besegrad av Martin Danerud, SK Kamraterna, Göteborg och Niclas Ottenklev fick lika överraskande stryk av Joakim Freij, Vanneberga SK. Därmed tjänade Jörgen in den halva poäng som behövdes och efter seger mot Niclas Ottenklev i sista ronden var saken klar. Men tufft var det, mycket tack vare goda insatser av lågrankade Freij (1572) och Danerud (1495).

Grupp 2: Lars-Erik Johansson, Slottsbrons SK (2100), gruppsegrare redan i fjol, var storfavorit och han vann också med en hel poängs försprång. Före sista ronden hade han endast släppt ifrån sig en halv poäng. Det skedde i fjärde ronden mot blivande tvåan Daniel Schwartz, Vällingby SS, den ende förutom Lars-Erik som genomförde tävlingen utan nederlag.

Det sista hindret mot "promenadsegern" utgjordes av Gunnar Brinkmalm, SK Kramm, Kramfors, som i händelse av seger mot Lars-Erik i näst sista ronden hade fått häng på tätmannen. Men Gunnar förlorade, hans enda förlust för övrigt, och stannade på femte plats. Han gjorde ändå bra ifrån sig med tanke på rankingtalet (1578). Ur slag var uppenbarligen den näst högst rankade, Erik Språngberg, Kristinehamns SS (1847) som kom först på tionde plats.

Grupp 3: Kanske avgjordes den här gruppen redan i femte ronden. Då vann nämligen Stefan Samuelsson, Haninge SS (2104), högst rankad av alla, mot då ledande Joakim Andersson, Kallhälls SK (1620). Sedan kunde Stefan nära nog defilera i mål, eftersom de argaste konkurrenterna hela tiden var hyggliga och tog poäng från varandra. Särskilt hyggliga var de mot stackars Joakim som bara fick en enda poäng på de fyra avslutande ronderna.

Stefan var nu den ende som förblev obesegrad och han hade en hel poängs marginal till tvåan, Fredrik Gustafsson, Eksjö SK (1813). Goda insatser signerades av två lågrankade Joakimar -- Andersson från Kallhäll coh Fredriksson från Vanneberga (1637).

Grupp 4: Här blev det dött lopp, så dött det någonsin kunde bli, mellan favoriten Björn Gambäck, Nacka SK (1949) och Ulf Jiretorn, Bräkne-Hoby SK (1841). De spelade remi inbördes i fjärde ronden och sedan följdes de åt som skuggor.

Tre remier släppte de, samma kvalitetspoäng hade de, och samma antal vinstpartier. Lottdragning företogs i samband med prisutdelningen, och där hade Björn lyckan med sig. Bittert för Ulf, som var tvåa även i fjol. Goda poängskördar inhöstades av lågrankade Lars-G Eriksson, Malungs SK (1585) och Jan Eriksson, Köpings SS (1617).

Grupp 5: Staffan Lundblad, SK Rockaden, Sundsvall (1948) inledde i stor stil med fem raka segrar. Allt såg ut att vara upplagt för en bekväm seger och Staffan ledde med en hel poäng inför näst sista ronden. Men där stötte han på Peter Prühl, Kristianstad (1807).

Det blev ett märkligt parti så till vida att Peter avslog ett remianbud i en ställning där han spelade med torn under. I gengäld hade han ungefär en miljon bönder, åtminstone verkade det så, och dessa blev till sist avgörande. Staffans försprång var plötsligt uppätet men Sundsvallsspelaren hade tillräckligt med kvalitetspoäng för att klara slutsegern.

Högrankade Anders Sjöland, Landskrona SK (2024) hade inte marginalerna på sin sida men veckan därpå visade han sin kapacitet genom att vinna en klass I-grupp. Anders Östlund, SK Rockaden, Umeå (1599), Mikael Lennartsson, Vikbolandets SK (1620) och Claes Leijonhufvud, Lunds SK (1344) tog samtliga 5 poäng.

Grupp 6: Här "borde" talangfulle Martin Hagberg, Hässelby SK (2040) ha tagit en säker seger. Han inledde emellertid med tre remier och vips låg han en hel poäng efter ledande Johan Eksmyr, Eksjö SK (1866). I deras inbördes möte i sjätte ronden hittade Martin ett listigt

Juniorfinalen

1.	Ferdinand Hellers, Limhamns SK	–	1	½	1	½	½	1	1	5½
2.	Jörgen Karlsson, Västerviks ASK	0	–	1	1	½	½	1	1	5
3.	Stefan Samuelsson, Haninge SS	½	0	–	½	1	1	½	1	4½
4.	Lars-Erik Johansson, Slottsbrons SK	0	0	½	–	1	1	½	½	3½
5.	Björn Gambäck, Nacka SK	½	½	0	0	–	1	½	½	3
6.	Bo Sundell, SK Kramm, Kramfors	½	½	0	0	0	–	1	½	2½
7.	Jan Pettersson, Åkersberga SK	0	0	½	½	½	0	–	1	2½
8.	Staffan Lundblad, SK Rockaden, Sundsvall	0	0	0	½	½	½	0	–	1½

kvalitetsoffer som ställde Johan, i svår tidsnöd, inför oöverstigliga problem.

Bo Sundell, SK Kramm, Kramfors (1629) övertog ledningen och i näst sista ronden besegrade han Martin Hagberg. Redan i inledningen hade Bo spelat remi med Johan Eksmyr och med en avslutade remi klarade han sig utan nederlag. Två kvalitetspoäng fällde till slut utslaget. Särskild salut för Jonas Bergfalk, Bålsta USK (1432) som rodde hem 4½ poäng.

Grupp 7: Före tävlingen kom Conny Holst, driftig ungdomsledare och stark spelare i Limhamns SK, med ett inside-tips: Håll ett öga på Ferdinand Hellers (1913)! Så det gjorde vi lite till mans. Kampen kom att stå mellan honom och Jan Lindberg, Bålsta USK (1874). I deras inbördes möte i femte ronden höll Ferdinand remi och sedan hjälpte det inte att Jan tog tre raka på slutet. Men minsta möjliga marginal avgjorde -- en halv kvalitetspoäng!

Dessa båda kom att sluta 1 ½ poäng före trean. Men det berodde på att Johan Kretz, SS Manhem, Göteborg (1765) i slutronden vann mot Per Larsson, Eskilstuna SK (1663). Mårten Sjölander, SK Rockaden, Örnsköldsvik (1400) erövrade 4 ½ poäng och sjunde plats.

Grupp 8: Jan Pettersson, Åkersberga SK (1901) angav tonen från början med 4½ poäng på de fem första ronderna. Sedan slog han av på takten och spelade tre remier men det räckte för att han skulle vinna med en halv poäng före Hans Jonsson, Schack 08, Norrköping (1675) och Patrick Karlsson, Kallhälls SK (1969).

15-åriga Anna Benér, Alingsås SS (1525) hade före sista ronden 4½ poäng och utsikter till en mycket bra placering. Men i slutronden blev Patrick Karlsson för svår. Fjärde plats erövrades av endast 11-årige Arno Marcussen, SS Luleå (1442). Han SM-debuterade i fjol med att ta en halv poäng i den allra sista ronden. Lägg Arnos namn på minnet – det blir säkert mer skrivet om honom!

Nr 159 SPANSKT

Ferdinand Hellers – Lars-Erik Johansson

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lb5 a6 4. La4 Sf6 5. 0–0 b5 6. Lb3 Lb7 7. Te1 Lc5 8. c3 d6 9. d4 Lb6 10. h3

Min plan var att spela Sb–d2–f1. Därför ville jag förhindra Sg4.

10. – De7 11. d×e5 d×e5 12. Sbd2 0–0–0 13. a4 g5 14. a×b5 a×b5 15. S×g5

Svart öppnar i alla fall g-linjen.

15. – Thg8 16. S×f7 Tdf8 17. Sh6 L×f2† 18. Kh1 Tg6 19. Sf5 Dc5 20. Tf1 Se7

Svart måste spela aktivt med bonde under och det är svårt för svart att göra detta. 20. – Se7 är ett försök. Ett annat försök vore 20. – Sg4 med idén 21. h×g4 T×f5 men efter 21. De2 och Sf3 måste springaren hem igen.

21. S×e7†

Efter 21. Le6† Kb8 22. Sb3 Dc6 står svart mycket bra, t.ex. 23. S×e7 D×e4 24. T×f2 T×g2 och svart vinner. Eller 23. Ld5 Sf×d5 24. e×d5 D×d5 25. D×d5 L×d5 26. S×e7 (26. T×f2 T×f5 och svart kommer ner på g2 och vinner) L×g2† 27. Kh2 L×f1 28. S×g6 Tf3 med vinst. Slutligen 23. T×f2 D×e6 och e4 faller.

21. – D×e7 22. T×f2 S×e4 23. T×f8

23. S×e4 vinner. Jag trodde att det inte gjorde någon skillnad men efter 23. – L×e4 kommer 24. Ld5 med vinst. Efter 23. – T×f2 24. Ld5 (24. S×f2 L×g2† 25. Kh2 Dh4 och svart vinner) Tf×g2 (24. – c6 25. S×f2 c×d5 26. Df3 d4 /26. – Tf6 27. Dg4† Kb8 28. Lg5/ 27. Df5† följt av Se4 och vit vinner) 25. L×b7† K×b7 26. Le3 och hoten är för många på damflygeln.

23. – D×f8 24. S×e4 T×g2

Bättre är 24. – L×e4, t.ex. 25. Ld5 Dd6 26. Ta8† Kd7 27. Dh5 D×d5 (27. – L×d5 28. D×h7†) 28. D×h7† Kc6 29. Ta6† Kb7 30. T×g6 Dd1† 31. Kh2 D×c1 32. Tb6† K×b6 33. D×e4 D×b2 34. D×e5 Df2 för att hindra Dd4 och h4, ställningen är oklar.

25. K×g2 L×e4† 26. Kg1 Dc5† 27. Kf1 Df8† 28. Ke1 1–0

Anm. för TfS av Ferdinand Hellers

Hellers

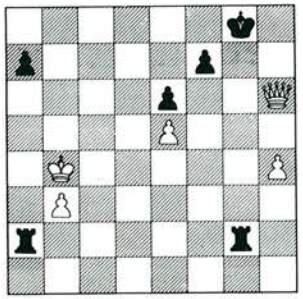

Staffan Lundblad

1. De3 Tg4† 2. Kb5 a5 3. Kc5 Tag2 4. Dd3 Tf2 5. Dd8† Kg7 6. D×a5 T×h4 7. Dc3 Tff4 8. Dd2 Thg4 9. Dd3 Tf5 10. Kd6 Tgg5 11. Dc3 T×e5 12. D×e5† (12. b4 f6) **T×e5 13. K×e5 f5 14. b4 Kf7 1–0**

På 15. Kd6 följer 15. – f4 16. b5 f3 17. b6 f2 18. b7 f1D 19. b8D Df4†.

(Hellers)

Resultat

Grupp 1: 1) Jörgen Karlsson, Västerviks ASK 6 poäng 2) Niclas Ottenklev, Schack 08, Norrköping 5½ 3) Joakim Freij, Vanneberga SK 5 4) Bo Sundström, SK Rockaden, Sundsvall 5 5) Malte Burwick, SK Kramm, Kramfors 5 6) Martin Danerud, SK Kamraterna, Göteborg 5 7) Niclas Gurell, Varbergs SK 4½ 8) Stefan Jacobsson, Degerfors SS 4½ 9) Göran Jansson, Bräkne-Hoby SK 4½ 10) Martin Tillgren, Lunds SK 4½

Grupp 2: 1) Lars-Erik Johansson, Slottsbrons SK 7 poäng 2) Daniel Schwartz, Vällingby SS 6) 3) Göran Ericsson, SK Passanten, Huddinge 5½ 4) Ulf Wallgren, Schack 08, Norrköping 5 5) Gunnar Brinkmalm, SK Kramm, Kramfors 5 6) Henrik Persson, Gällivare SS 4½ 7) Mikael Gustavsson, Alingsås SS 4½ 8) Christer Karlsson, Alingsås SS 4½ 9) Alf Nörager, Vikbolandets SK 4½ 10) Erik Spångberg, Kristinehamns SS 4 15) Cajsa Elfversson, Kalmar SK 3.

Grupp 3: 1) Stefan Samuelsson, Haninge SS 6½ 2) Fredrik Gustafsson, Eksjö SK 5½ 3) Joakim Fredriksson, Vanneberga SK 5½ 4) Tomas Dahlin, Lunds SK 5 5) Anders Mattsson, Överhärde SK 5 6) Joakim Andersson, Kallhälls SK 4½ 7) Hans Dillén, Falu SK 4½ 8) Peter Nielsen, Eslövs SK 4½ 9) Anders Norling, Bollmora SK 4½ 9) Karl Johan Moberg, SS Manhem, Göteborg 4½.

Grupp 4: 1) Björn Gambäck, Nacka SK 6½ poäng 2) Ulf Jiretorn, Bräkne-Hoby SK 6½ 3) Håkan Alm, Strängnäs SS 6 4) Kent Ängskog, Horndals SK 5½ 5) Per Alfredsson, Kalmar SK 5 6) Thomas Åstebro, Schack 47, Mariestad 4½ 7) Lars-G Eriksson, Malungs SK 4½ 8) Jan Eriksson, Köpings SS 4 9) Anders Kronvall, Lunds SK 4 10) Frans Andersson, Flens SS 4.

Grupp 5: 1) Staffan Lundblad, SK Rockaden, Sundsvall 6 poäng 2) Peter Brühl, Kristianstads SK 6 3) Anders Sjöland, Landskrona SK 5 4) Anders Östlund, SK Rockaden, Umeå 5 5) Mikael Lennartsson, Vikbolandets SK 5 6) Magnus Håkansson, Kalmar SK 5 7) Claes Leijonhufvud, Lunds SK 5 8) Mikael Furelius, Nynäshamns SK 4½ 9) Anders Larsson, Västerås ASK 4 10) Roland Lundberg, Vanneberga SK 4.

Grupp 6: 1) Bo Sundell, SK Kramm, Kramfors 6½ poäng 2) Johan Eksmyr, Eksjö SK 6½ 3) Martin Hagberg, Hässelby SK 5½ 4) Lennart Jacobsson, SS Manhem, Göteborg 5 5) Magnus Carlhammar, SS Manhem, Göteborg 4½ 6) Ulf Mårtensson, SK Kamraterna, Göteborg 4½ 7) Jonas Bergfalk, Bålsta USK 4½ 8) Niklas Engsner, Göteborgs SS 4 9) Dan Andersson, SK Rockaden, Umeå 4 10) Magnus Norén, Gällivare SS 4.

Grupp 7: 1) Ferdinand Hellers, Limhamns SK 6½ poäng 2) Jan Lindberg, Bålsta USK 6½ 3) Johan Kretz, SS Manhem, Göteborg 5 4) Per Larsson, Eskilstuna SK 5 5) Bengt Eriksson, Karlstads ASK 5 6) Ludvig Sandström, Lunds ASK 4½ 7) Mårten Sjölander, SK Rockaden, Örnsköldsvik 4½ 8) Jörgen Magnusson, Bollmora SK 4 9) Rolf Gustavsson, Gävle SA 4 10) Jan Larsson, SK Kramm, Kramfors 3½.

Grupp 8: 1) Jan Pettersson, Åkersberga SK 6 poäng 2) Hans Jonsson, Schack 08, Norrköping 5½ 3) Patrick Karlsson, Kallhälls SK 5½ 4) Arno Marcussen, SS Luleå 5 5) Ronny Nilsson, Vanneberga SK 5 6) Lars Svensson, Sollefteå SS 4½ 7) Urban Ericsson, Horndals SK 4½ 8) Anna Benér, Alingsås SS 4½ 9) Henrik Fabri, Lunds SK 4½ 10) Anders Kvarnheden, Bålsta USK 4 12) Anneli Dalmau, Husby SK 4.

Radioschack i Gävleborg

I början av december förra året startade Radio Gävleborg ett schackparti mellan juniorlag från Gästrikland och Hälsingland. Ett parti som följdes med stort intresse.

Det blev också ett spännande och långt parti (75 drag) som Gästriklands juniorer Leif Westlund, Hofors, Anders Mattsson, Överhärde, och Joakim Schöldström, Gävle, lyckades vinna.

En gång i veckan (fredagar) ägnades 15 minuter till partikommentarer av Bo Bengtsson och Magne Malmberg.

Att intresset för schack stegrades i regionen framgår av att samtliga schackspel i alla varuhus och bokhandlar i Gävle sålde slut. Likaså fick jag flera förfrågningar från föräldrar som ville veta hur de skulle kunna inhandla en schackklocka till sin pojke eller flicka.

Detta inslag i lokalradion blev sålunda ett mycket lyckat schackdrag. Vi hoppas kunna komma med en repris i höst.

Magne Malmberg

Mats Eriksson

Norsk seger i NM 1981

1981 års nordiska turneringar avhölls under tiden 23 juli – 3 augusti. Det ständigt roterande värdskapet hade denna gång fallit på Islands lott, närmare bestämt Reykjavik. 174 schackspelare från sex länder, därav inte mindre än 45 svenskar flockades under dessa dagar i Menntaskólan (gymnasie-) i Hamralid för att i ädel kamp fördela poängen.

Det var den här gången debut för en ny turneringsordning när man gjorde upp om titeln "nordisk mästare". I mästerskapsklassen, med tolv spelare, deltog tre från värdlandet, en från Färöarna och två vardera från de övriga nordiska länderna. Svenska representanter var här Axel Ornstein och Harry Schüssler. Stormästarskråret företräddes av Gudmundur Sigurjonsson (IS) och nyblivna GM Yrjö Rantanen (SF). Som framgår av turneringstabellen var dock fältet ratingmässigt mycket väl samlat med undantag för Färöarnas deltagare.

De senaste NM har inneburit framgångar för svenskt vidkommande: i tur och ordning har Sejer Holm (1975), Lars-Erik Pettersson (1977) och Christer Niklasson (1979) hemfört segerpalmen.

Skulle Reykjavik innebära en upprepning? Ja, till en början såg det lovande ut: Axel Ornstein inledde turneringen i stor stil med 3½ poäng på 4 ronder. Här ett parti från fjärde ronden:

Nr 160 KATALANSKT

Axel Ornstein — **Sverige**
Eero Raaste — **Finland**

1. Sf3 Sf6 2. c4 e6 3. g3 c5 4. Lg2 Sc6 5. 0–0 d5 6. c×d5 e×d5 7. d4 Le7 8. d×c5 L×c5 9. Lg5 0–0 10. Sc3 d4 11. L×f6 D×f6 12. Sd5 Dd8 13. Sd2 a5 14. Tc1 La7 15. Db3 Le6 16. Db5 Tb8 17. Sf4 Ld7 18. Dh5 De7 19. Se4 De5 20. D×e5 S×e5 21. Sd6 Lc6 22. L×c6 b×c6 23. Tc2 Tfd8 24. Se4 a4 25. Sd3 S×d3 26. e×d3 c5 27. Sd2 Te8 28. Tfc1 h6 29. Kf1 Te6 30. Te1 Tbe8 31. T×e6 T×e6 32. Sc4 Lb8 33. Te2 T×e2 34. K×e2 Lc7 35. Kd2 Kh7 36. Kc2 Kg6 37. b3 a×b3 38. K×b3 Kg5 39. Ka4 Kg4 40. Kb5 Kf3 41. Kc6 Lb8 42. K×c5 K×f2 43. a4 Ke2 44. K×d4 f5 45. a5 g5 46. Se5 f4 47. Ke4 L×e5 48. K×e5 f3 49. a6 f2 50. a7 f1D 51. a8D Dh3 52. d4 Kd3 53. Df3† Kc4 54. De2†Kc3 55. d5 Dc8 56. De3†Kb2 57. Dd4† Ka2 58. d6 Dh8† 59. Ke4 Dh7† 60. Ke3 Dd7 61. Dd5† Ka3 62. Kd3 g4 63. Kc3 Dc8† 64. Dc4 Dh8† 65. Dd4 Dc8† 66. Kd2 Dd7 67. Kc2 **1–0**

Sedan gick det emellertid sämre: 2½ p på de återstående sju ronderna och en slutlig 4–7 placering. Istället övertogs ledningen av Knut Jöran Helmers från Norge genom två glada segrar i ronderna fem och sex. Helmers hade innan dess svarat för turneringens kortaste vinstparti redan i den andra ronden.

Nr 161 KUNGSINDISKT

Knut Jöran Helmers — **Norge**
Yrjö Rantanen — **Finland**

1. Sf3 g6 2. d4 Sf6 3. c4 Lg7 4. g3 0–0 5. Lg2 d6 6. 0–0 Sbd7 7. Sc3 e5 8. e4 c6 9. b3 Te8 10. h3 e×d4 11. S×d4 Sc5 12. Te1 Db6 13. Le3 a5 14. Tb1 Db4

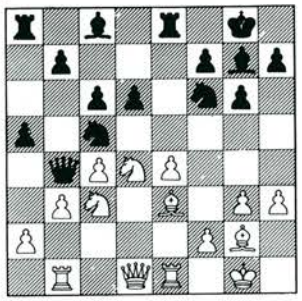

15. Sdb5 c×b5 16. S×b5 **1–0**

Helmers kunde därefter hålla ledningen över tionde ronden trots fyra raka remier, vilket vittnar om fältets jämnhet. Svåraste konkurrenten var den andre svenske representanten Harry Schüssler, en halvpoäng efter. Dessa båda var i finalronden iblandade i följande drabbningar:

Nr 162 KUNGSINDISKT

Harry Schüssler — **Sverige**
Yrjö Rantanen — **Finland**

1. d4 Sf6 2. c4 g6 3. Sc3 Lg7 4. Sf3 0–0 5. e4 d6 6. Le2 c6 7. 0–0 Sbd7 8. Te1 e5 9. Lf1 a5 10. d×e5 d×e5 11. Sa4 Te8 12. Dc2 Lf8 13. c5 De7 14. Le3 Sg4 15. Lg5 f6 16. Ld2 S×c5 17. Sb6 Tb8 18. h3 Sh6 19. L×a5 Se6 20. Lc4 Sf7 21. Tad1 Kh8 22. a4 Sfg5 23. S×g5 f×g5 24. S×c8 Tb×c8 25. L×e6 D×e6 26. Td3 Kg8 27. Ted1 b5 28. Ld2 Le7 29. b3 g4 30. h×g4 D×g4 31. Tg3 De6 32. Td3 Dg4 33. Tg3 De6 34. Td3 Dg4 35. f3 De6 36. Le3 b×a4 37. b×a4 Ta8 38. Tc1 Ta6 39. Tc3 Tc8 40. Tc4 Tca8 41. Ld2 Td8 42. Le3 Tda8 43. Tb1 Td8 44. Lb6 Tc8 45. a5 Ld8 46. Tc5 Lf6 47. Tbc1 Lg5

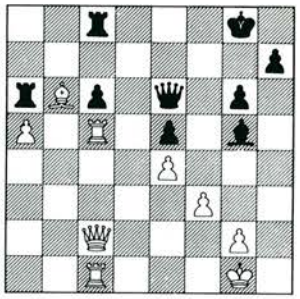

48. T×e5 D×e5 49. Dc4† Kg7 50. Ld4 Le3† 51. L×e3 D×a5 52. Tcd1 Da2 53. Td7† Kf8 54. Lc5† Ke8 55. Te7† Kf8 56. D×a2 **1–0**

Nr 163 ENGELSKT

Knut Jöran Helmers — **Norge**
Gudmundur Sigurjónsson — **Island**

1. Sf3 c5 2. c4 Sc6 3. Sc3 e5 4. e3 d6 5. d4 e×d4 6. e×d4 Lg4 7. Le2 L×f3 8. L×f3 S×d4 9. Le3 S×f3† 10. D×f3 Dd7 11. 0–0–0 Dc6 12. Sd5 f6 13. Dg4 Dd7 14. De4† Se7 15. L×c5 d×c5 16. S×f6† g×f6 17. T×d7 K×d7 18. Td1† Kc7 19. Df4† Kb6 20. Td7 Tc8 21. De3 Sc6 22. Db3† Sb4 23. a3 Tc6 24. Kb1 Ld6 25. Dd1 Lf8 26. a×b4 c×b4 27. Td8 Tg8 28. c5† Ka5 29. Dd5 Tg5 30. Da2† Kb5 31. D×a7 L×c5 32. D×b7† Lb6 33. Tc8 Td6 34. De4 Lc5 35. De8† Kc4 36. De2† Kd4 37. Dd2† Ke4 38. f3† **1–0**

Det blev alltså en norsk vinnare i NM – den förste sedan Ragnar Hoen avgick med segern i Hangö 1967. Tvåa Harry Schüssler, som för övrigt fick utstå viss kritik från islänningarna för sitt flitiga remiserande.

*

Över så till mästarklassen! Här blev det, kanske lite överraskande, dansk seger genom Gerner Carlsson – känd från Helsingborgs SS – som, precis som fyra andra, fick 6½ p i slutsammandraget, men med klart bästa kvalitet. Fullt välförtjänt vinnare, på vars spel vi här får ett smakprov:

Nr 164 BENONI

Gerner Carlsson — **Danmark**
Anders Wengholm — **Sverige**

1. d4 Sf6 2. c4 e6 3. Sf3 c5 4. d5 e×d5 5. c×d6 d6 6. Sc3 g6 7. e4 Lg7 8. Lg5 h6 9. Lh4 a6 10. Sd2 b5 11. Le2 0–0 12. Dc2 Te8 13. 0–0 g5 14. Lg3 De7 15. Tae1 Sbd7 16. a4 b4 17. Sd1 Sf8 18. Se3 Sg6 19. Sec4 Sf4 20. L×f4 g×f4 21. e5 d×e5 22. d6 Dd8 23. Lf3 Tb8 24. S×e5 D×d6 25. Sc6 Le6 26. S×b8 T×b8 27. b3 Td8 28. Td1 Dd3 29. D×c5 Sd7 30. D×b4 Se5 31. D×f4 S×f3† 32. D×f3 D×f3 33. S×f3 Tb8 34. Sd4 L×d4 35. T×d4 T×b3 36. f4 Ta3 37. f5 **1–0**

Synd var det dock om Petter Stigar, som inför sista ronden befann sig i ensam helpoängsledning men mot en tvivelaktigt offrande Dan Hansson spelade fel och sedan gick på en tvådragsmatt i sannolikt hållbar ställning.

Nordiska mästerskapet

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	P.
1.	Helmers, Norge, 2420	X	½	½	½	½	½	½	1	1	1	½	1	7½
2.	Schüssler, Sverige, 2495	½	X	½	½	½	1	½	½	1	½	½	1	7
3.	Kristiansen, Danmark, 2430	½	½	X	½	1	½	1	½	½	½	0	1	6½
4.	Höi, Danmark, 2415	½	½	½	X	0	1	½	½	½	½	1	½	6
5.	H. Olafsson, Island 2425	½	½	0	1	X	½	½	½	½	0	1	1	6
6.	Ornstein, Sverige 2480	½	0	½	0	½	X	1	½	0	1	1	1	6
7.	Raaste, Finland 2390	½	½	0	½	½	0	X	1	½	½	1	1	6
8.	Sigurjonsson, Island 2440	0	½	½	½	½	½	0	X	½	½	1	1	5½
9.	Rantanen, Finland, 2465	0	0	½	½	½	1	½	½	X	½	0	1	5
10.	Heim, Norge, 2430	0	½	½	½	1	0	½	½	½	X	0	1	5
11.	Petursson, Island, 2460	½	½	1	0	0	0	0	0	1	1	X	1	5
12.	Hansen, Färöarna, 2150	0	0	0	½	0	0	0	0	0	0	0	X	½

Resultatlistan:

1 Gerner Carlsson, DKp 6½ (42½) 2 Saevar Bjarnasson, IS, 6½ (40½) 3 Johannes Gisli Jónsson, IS, 6½ (38½) 4 Petter Stigar, N, 6½ (37) 5 nsson, S, 6½(35) 6 Jörundur Thordarsson, IS, 6 7–26 (i ratingordning) Anders Wengholm, S, Trausti Björnsson, IS, Håkan Åkvist, S, Mats Eriksson, S, S, Julius Fridjónsson, IS, Thorir Olafsson, IS, Askell Örn Karasson, IS, Magnús Olafsson, IS, Robert Hardarsson, IS, Jörgen Nilsson, S, samtliga 5½ p.

Trean Jóhannes Gisli Jónsson tilldelades även titeln Nordisk juniormästare.

*

Om det var hårt i mästarklassen så var den allmänna klassen (opinn flokkur) desto klarare. Den vanns av 15-årige Arnor Björnsson från värdlandet med 9 poäng på 9 partier! Sju av segrarens motståndare låg bland de tio högsta i klassen med ratingtal över 1900. Själv hade han 1790, men turneringen igenom frapperades man ständigt av hur – med svenska mått – lågrankade islänningarna i allmänhet och de isländska juniorerna i synnerhet är. I den öppna klassen fanns 30 islänningar med rating under 1400 (eller orankade!), de flesta urstarka unga spelare, och många var de högrankade svenskar som drog sig ur möten med dessa med krossade illusioner och blödande ratingtal! Här ett av den suveräne vinnarens partier – dubbel vinnaren: han erhöll också den nyinstiftade titeln Nordisk kadettmästare.

Nr 165 SICILIANSKT

Jón Árni Jónsson	**Arnor Björnsson**
Island	**Island**

1. e4 c5 2. Sf3 d6 3. d4 c×d4 4. S×d4 Sf6 5. Sc3 a6 6. f4 Sbd7 7. Ld3 Dc7 8. Sf3 b5 9. 0–0 e6 10. De1 b4 11. Se2 Lb7 12. Sg3 h5 13. Sg5 h4 14. Se2 d5 15. e5 Se4 16. L×e4 d×e4 17. Sd4 Le7 18. Le3 g6 19. Sh3 Sb6 20. Tc1 Sc4 21. c3 S×b2 22. c×b4 Dd7 23. Dd2 Sd3 24. Tb1 Td8 25. Tfd1 f6 26. Sf2 f×e5 27. S×d3 e×d3 28. f×e5 Dd5 29. h3 D×e5 30. Te1 T×d4 31. L×d4 D×d4 32. De3 Dd5 33. Dd2 Lg5 34. Dd2 Lf6 35. Dd2 Lc3 36. T×e6† Kd7 1–0

Resultatlistan:

1 Arnor Björnsson, IS, 9 2 Östen Nordström, S, 7 (46) 3 Pall Thorhallsson, IS, 7 (46) 4 Margeir Steingrimsson, IS, 7 (40) 5–11 Stefan Bäcklin, S, Pétur Gudbjartsson, IS, Patrik Larsson, S, Stefan G Thorisson, IS, Gunnarfreyr Rúnarsson, IS, Åke Hellström, S, Arinbjörn Gunnarsson, IS, 6½ p, 12–17 Bjarni Magnússon, IS, Odd Christoffersen, N, Skúli Thor Magnússon, IS, Ola Westerlund, S, Joakim Gullbrand, S, Vigfús Ó Vigfússon, IS, 6 poäng.

*

Damklassen samlade den här gången endast sju startande.

Så här spelade segrarinnan:

Nr 166 SICILIANSKT

Pamela Stewart	**Sigurlaug Fridthjofsdottir**
Danmark	**Island**

1. e4 e6 2. Sf3 c5 3. d4 c×d4 4. S×d4 Sf6 5. Ld3 Sc6 6. Sb3 Dc7 7. c4 Se5 8. De2 S×d3† 9. D×d3 b6 10. Sc3 La6 11. Sd2 Sg4 12. Dg3 D×g3 13. h×g3 Lc5 14. Tf1 Se5 15. b3 Ld4 16. Sbd1 Sd3† 17. Ke2 S×c1† 18. T×c1 Tc8 19. Sd2 0–0 20. Sf3 L×c3 21. T×c3 d5 22. e×d5 e×d5 23. Kd3 d×c4† 24. b×c4 Tfd8† 25. Sd4 Tc7 26. Tac1 Tcd7 0–1

1 Sigurlaug Fridthjofsdottir, IS, 5½ 2 Olöf Thráinsdottir, IS, 5 3 Aslaug Kristinsdottir, IS, 4½.

*

Hur var det då att spela schack på Island? Om arrangemangen kan sägas att de inte var fullt så perfekta som man kanske hade väntat sig: åtminstone i meistaraflokkur, där krönikören höll till, var det långt in i turneringen oklart vilket lottningssystem som tillämpades; det nordiska eller en blandning nordiska – Monrad. Fellottningar skedde, partier sköts upp utan att tidpunkt för start meddelades och felaktiga prisuppgifter för logi skickades ut i förväg ... Tyvärr verkar också Sverige än så länge vara blott ett föredöme vad gäller rökfria spellokaler. På plussidan spellokalen, väl tilltagen och med god luftkonditionering. Publiken (som regel väldisciplinerad) kunde med lätthet följa partierna på tydliga demonstrationsbräden, och bulletinservicen fungerade tillfredsställande.

Överhuvudtaget var schackintresset imponerande. Dagligen flockades publiken i spellokalen trots ett biljettpris på 20:–, dagligen rapporterade tidningarna om tävlingarna – inte sällan helsidesreportage med partier, ofta kommenterade av de unga isländska mästarna! Då krönikören med ressällskap anlände till platsen var det utan vetskap om spellokalens namn och läge. En skola någonstans ...Vi transporterades raskt dit vi – felaktigt – trodde den låg. Rådvilla försökte vi emellertid sedan: "Vi skall spela schack..." Taxichauffören ljusnade påtagligt: schackturneringen!? Varför hade vi inte sagt det med en gång??

Lennart Hansson

Wedberg dansk Cupsegrare Lars Karlsson mot GM-titel

Svenskarna satte sin prägel på sommarens tre danska schackliga storevenemang: Politiken Cup, Vesterhavssturneringen i Esbjerg och den tredje stormästarturneringen i Svendborg.

I Politiken Cup var Tom Wedberg det lysande svenska namnet. Wedberg slutade på delad första plats och han vann också turneringens skönhetspris i ett rasande grannt parti mot bulgariske stormästaren Kirov.

I Esbjerg och Svendborg koncentrerades intresset till Lars Karlsson och hans framgångsrika spel. Den 26-årige svensken tog i Esbjerg fram det stora spelet och det stod snart klart att han inte bara skulle vinna turneringen utan att han också hade sin andra stormästarinteckning inom räckhåll. Ett nederlag mot engelsmannen Mestel i näst sista ronden kunde inte stoppa svensken som efter remi i slutronden vann en klar seger framför bland annat fyra stormästare.

Allteftersom stormästarturneringen i Svendborg fortskred steg spänningen och spekulationerna kring Lars Karlssons förehavanden. Det lutade mot en tredje inteckning och en ny svensk stormästare. När två ronder återstod, var Lars Karlsson 1,5 poäng från stormästartiteln. Motståndare var Öst Hansen och Iskov, och experterna bedömde svenskens utgångsläge som mycket gynnsamt. Men bägge partierna slutade remi, och Lars Karlsson hade alltså missat stormästartiteln med en halv poäng, men står på tröskeln till sin stormästartitel. Det är, mänskligt att döma blott en tidsfråga innan Sverige i Lars Karlsson har sin andra stormästare.

Politiken Cup

Det danska schackets högsommar öppnades med Poltiken Cup i Köpenhamn, den tredje tävlingen i ordningen och den starkaste hittills. Av de 66 deltagarna var fyra stormästare och 18 int. mästare.

Tävlingen fick en sensationell öppning. Deltagarlistan upptog vid turneringens början 63 namn och för att få jämnt antal spelare – man spelade tio ronder enligt det schweiziska systemet – kompletterade arrangörerna deltagarlistan med en ung, helt okänd schweizare vid namn Krähenbühl som inte ens hade ratingtal. Men Krähenbühl spelade oväntat starkt och vid turneringens mitt återfanns han i ledarskiktet efter tre raka segrar över tre int. mästare, däribland juniioreuropamästaren Ralf Åkesson och en imponerande score mot turneringens segerherrar: vinst mot Taulbut och remi mot Wedberg respektive Velikov. I fortsättningen

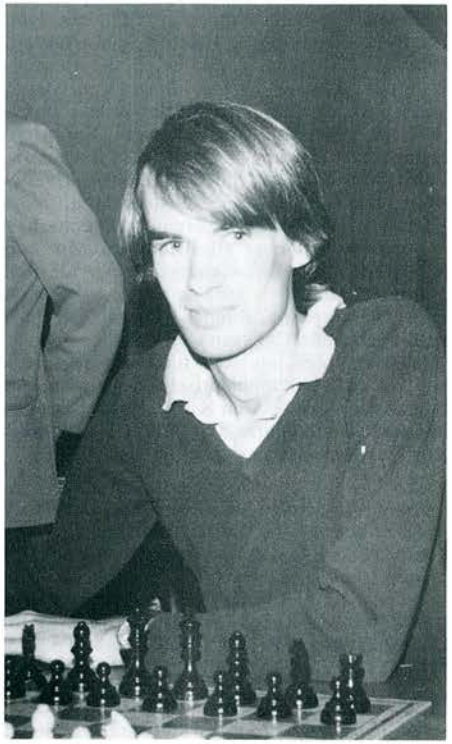

Tom Wedberg.

tappade Krähenbühl mark men hans slutplacering räckte till för en inteckning i FM-titeln.

Bulgaren Velikov hade ledningen strängt taget genom hela turneringen tätt följd av bl.a. Wedberg och Schneider. I slutronderna sökte Velikov konservera sitt knappa försprång med taktiskt remispel, en plan som höll ända till finalronden. Velikov ledde då med en halv poäng före Wedberg, Schneider, Taulbut, Brinck-Clausen och McCambridge samt Scheeren. Slutomgången blev synnerligen dramatisk sedan Velikov enligt safety first-principen tagit en snabbremi med Schreeren. Två av hans närmaste konkurrenter Wedberg och Taulbut satsade på vinst mot resp. Brinck-Clausen och McCambridge och vann efter starkt genomförda partier. Schneider föll tillbaka efter förlust mot Jansa.

Slutresultatet för de främsta i Politiken Cup:

7,5 poäng: Taulbut, England, Wedberg, Sverige och Velikov, Bulgarien. **7:** Jansa, Tjeckoslovakien, Scheeren, Holland och Moe, Danmark. **6,5:** Jakobsen, Danmark, Schneider, Sverige, Plaskett, England, Brinck-Clausen, Danmark, Roos, Frankrike, McCambridge, USA. **6:** Karlsson, Sverige, Radulov, Bulgarien, Petursson, Island, Bednarski, Polen, Åkesson, Sverige, Krähenbühl, Schweiz, Höi, Danmark, Jasnikowski, Polen. **5,5:** Mortensen, Danmark, Ravikumar, Indien, B. Kristensen, Danmark, Kovacs, Ungern, Bjarnason, Island, Welin, Sverige. **5:** Kirov, Bulgarien, Pokojowczyk, Polen, Ernst, Sverige, Sörensen, Danmark, Hartung, Danmark, Danmark, Laird, Nya Zeeland, Sjöberg, Sverige, Hvenekilde, Danmark, Budde, Västtyskland, Mats Carlsson, Sverige, Bent Sörensen, Danmark.

Resultaten innebar att Brinck-Clausen och Scheeren fick IM-inteckningar. Följande fick FM-inteckningar: McCambridge, Welin, Ernst, B. Sörensen, Budde, Krähenbühl, Bjarnason och Mats Carlsson.

Wedberg blev inte bara turneringssegrare – han fick också skönhetspriset för sitt parti mot bulgariske stormästaren Kirov. Partiet återges här med kommentarer av segraren i bulletinen från Vesterhavsturneringen.

Nr 167 SICILIANSKT

Wedberg – Kirov

1. e4 c5 2. Sf3 Sc6 3. d4 c×d4 4. S×d4 e6 5. Sc3 a6 6. g3 Dc7 7. Lg2 Sf6 8. 0–0 Le7 9. Te1 0–0?!

Anses inte helt tillfredsställande. Bättre 9. – S×d4 10. D×d4 Lc5 11. Dd1 d6 12. Le3 e5! med solid ställning.

10. S×c6 d×c6 11. e5 Td8 12. Df3 Sd5 13. h4!

Med sikte på Lg5.

13. – S×c3 14. D×c3 h6?!

Förhindrar Lg5 men försvagar kungsställningen.

15. Le4!

Med den enkla idén Df3–Ld3–De4.

15. – c5

På 15. – a5 spelar vit Df3, inte 16. a3?? Lb4!

16. Df3 Ta7 17. Dg4 Kh8

17. – Kf8 Lh7! med hotet L×h6!

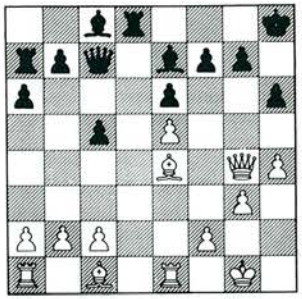

18. Lg5!

Ett avgörande strategiskt drag; svart kan inte längre byta av löparna på de vita fälten med b5–Lb7 utan att mista kontrollen över d-linjen.

18. – b5

18. – h×g5?? 19. Dh5† jämte matt; 18. – L×g5 19. h×g5 D×e5 20. g×h6! men idén L×b7 h×g7†.

19. Tad1

19. Dh5? L×g5 20. h×g5 D×e5!

19. – a5 20. Df4! Kg8

20. – h×g5 21. D×f7 vinner lätt eftersom svart inte kan försvara sig mot manövern Dh5† – Dh7† – Lg6 – Dh8 matt.

21. L×h6 T×d1 22. T×d1 g×h6 23. D×h6 f5

Eller 23. – Ld8 24. Lh7† Kh8 25. Lg6† Kh8 26. Dh7† Kf8 27. Dh8† Ke7 28. Df6† Ke8 29. L×f7† D×f7 30. T×d8 matt.

24. e×f6 Lf8 25. Dg6† Kh8 26. Dh5† Kg8 27. Td5! 1–0.

Vesterhavsturneringen

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	P
1.	IM Karlsson, Sv	X	½	0	1	1	1	½	½	1	1	1	1	8½
2.	GM Csom, Ung	½	X	½	1	0	½	1	½	1	½	1	1	7½
3.	IM Mestel, Eng	1	½	X	0	1	0	1	½	0	1	1	1	7
4.	GM Keene, Eng	0	0	1	X	½	½	½	1	1	1	½	1	7
5.	IM Mortensen, Dan	0	1	0	½	X	½	½	½	1	0	1	1	6
6.	GM Jansa, CSSR	0	½	1	½	½	X	½	½	½	1	0	½	5½
7.	IM Høi, Dan	½	0	0	½	½	½	X	1	½	½	1	½	5½
8.	GM Farago, Ung	½	½	½	0	½	½	o	X	½	0	1	1	5
9.	IM Jakobsen, Dan	0	0	1	0	0	½	½	½	X	½	½	1	4½
10.	IM Iskov, Dan	0	½	0	0	1	0	½	1	½	X	0	0	3½
11.	N. J. Fries Nielsen, Dan	0	0	0	½	0	1	0	0	½	1	X	0	3
12.	J. Nicholson, Eng	0	0	0	0	0	0	½	½	0	1	1	X	3

Elo-genomsnitt: 2436 Kategori 8 GM-norm: 8½ IM-norm : 6 FM-norm: 4½

Lars Karlsson har under årens lopp skördat stora framgångar vid sina framträdanden i danska turneringar. 1974 vann han junior-DM, likaså ungmästarturneringen i Hvidovre 1978. Och vi glömmer inte heller hans bravad vid den internationella turneringen i Silkeborg förra året, då han vann tio partier i rad men föll i den elfte och sista uppgörelsen.

I Politiken Cup fick Karlsson hålla till godo med delad 13–20 plats efter bland annat två nederlag på de sex första ronderna.

Vid den följande stormästarturneringen i Esbjerg, Vesterhavsturneringen, öppnade Lars Karlsson starkt med tre raka segrar, Ole Jakobsen, Jens Ove Fries Nielsen och Jansa. I fjärde ronden följde så en remi mot svenskens farligaste konkurrent, Csom, Lars Karlsson inledde nu en ny segersvit: först vinst mot Iskov och så revansch för nederlaget i Politiken Cup i mötet med årets danske mästare Erling Mortensen.

Nr 168 ENGELSKT

L. Karlsson – Mortensen

1. c4 e5 2. g3 Sc6 3. Lg2 g6 4. Sc3 Lg7 5. e3 d6 6. Sge2 f5 7. d3 Sf6 8. Tb1 0–0 9. b4 Se7 10. Db3 c6 11. b5 Le6 12. La3 Te8 13. b×c6 b×c6 14. 0–0 Tc8 15. Da4 Dc7 16. Lb4 Tb8 17. Da3 c5 18. La5 Dd7 19. Sb5 Tec8 20. Sc7 Lf7 21. Sc3 Sc6 22. Scd5 S×d5 23. S×d5 Se7 24. S×e7† D×e7 25. Lc3 Dc7 26. Tb3 T×b3 27. a×b3 Dd7 28. Ta1 Tc7 29. Db2 Lf8 30. Ta6 Dc8 31. Da3 Db8 32. h4 f4 33. e×f4 e×f4 34. La1 Le6 35. Db2 Lg7 36. De2 Te7 37. L×g7 K×g7 38. Ld5 De8 39. L×e6 T×e6 40. T×a7† Kh6 41. Dg4 Te1† 42. Kg2. 1–0

I sjunde ronden mötte Lars Karlsson Raymond Keene som besegrades i ett utomordentligt skarpt och intressant parti, och därmed hade svensken ryckt till sig en tvåpoängslending. Segern och en ny stormästarinteckning hägrade.

Nr 169 NIMZOINDISKT

Keene – L. Karlsson

1. d4 Sf6 2. c4 e6 3. Sc3 Lb4 4. e3 c5 5. Sge2 c×d4 6. e×d4 0–0 7. a3 Le7 8. Sf4 d5 9. c×d5 e×d5 10. Le2 Lf5 11. g4 Le6 12. Lf3 Sc6 13. 0–0 Ld6 14. Te1 Db6 15. g5 L×f4 16. L×f4 D×d4 17. Le3

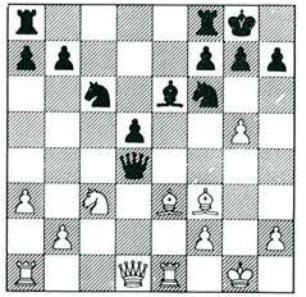

17. – Dh4 18. g×f6 d4 19. L×c6 d×e3 20. T×e3 b×c6 21. f×g7 Tfd8 22. De1 Td4 23. Td1 c5 24. Tg3 Tad8 25. T×d4 c×d4 26. Se4 Ld5 27. Sc5 Lc6 28. b4 Te8 29. Dd1 De7 30. f3 De3† 31. Kg2 h5 32. h4 Dc3 33. Se4 Db2† 34. Kg1 L×e4 35. f×e4 T×e4 36. Df1 Da2 37. Tg2 De6 38. Dd3 Df5 39. Dg3 Tg4 40. Db8† K×g7 41. D×a7 De4 42. T×g4 h×g4 43. Dc5 f6 44. Dc7† Kg6 45. Dc4 De3† 46. Kg2 Df3† 47. Kg1 d3 48. b5 0–1

Remi mot Farago och vinst över engelsmannen John Nicholson i de båda följande omgångarna

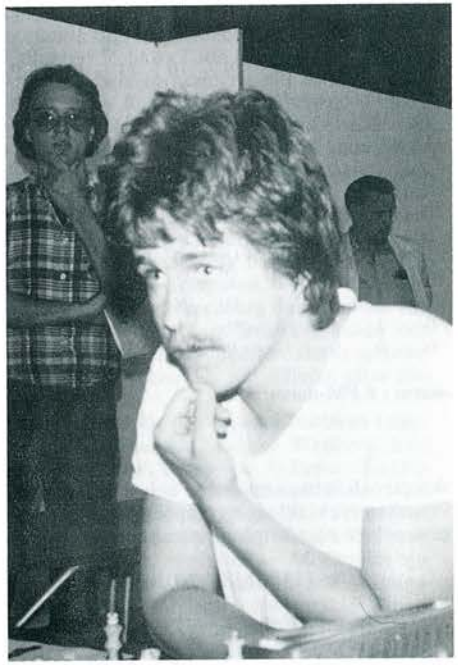

Lars Karlsson

förde Karlsson närmare målet. I näst sista ronden förlorade Karlsson mot Mestel men det var blott en temporär motgång. I slutomgången spelade Karlsson vit mot Carsten Höi som kanske av respekt för svensken gick med på remi redan efter nio drag. Lars Karlsson hade därmed vunnit turneringen med bred marginal och ännu viktigare; han hade säkrat sin andra stormästarinteckning. Den första fick han i början av förra året då han tillsammans med Gipslis, Sovjet, vann en stormästarturnering i Hradec Kralov i Tjeckoslovakien.

Svendborg

Det var länge en utbredd uppfattning att Lars Karlsson skulle säkra sin stormästartitel vid turneringen i Svendborg. Lars Karlsson hade spelat remi mot Farago, Jansa och Donner; han hade besegrat int. mästaren Bednarski och världsmästaren i korr-schack Jörn Sloth jämte två andra danskar Jens Otto Pedersen och Allan Poulsen. När två partier återstod behövde Karlsson som sagt en och en halvpoäng för att säkra stormästartiteln. Men han nådde bara remi mot Öst Hansen och måste nöja sig med remi efter 73 drag mot Iskov i de båda sista partierna och missade stormästartiteln med en halv poäng. Men det råder inget tvivel om att Lars Karlsson blir näste stormästare i Sverige.

Slutställningen: Farago 7,5, Lars Karlsson 6,5, Jansa 6, Donner 5, Öst Hansen 4,5, Sloth 4, Iskov 3,5, Bednarski och Poulsen 3, Jens Otto Pedersen 2 poäng.

Barcza 70 år

Den ungerske stormästaren Gedeon Barcza fyllde 70 år den 21 augusti. Han är bekant för svensk publik genom sina interzonala Sverigebesök 1952 (15 plats), 1955 (sekundant) och 1962 (14 plats). Bättre placeringar har han nått en mångfald gånger i internationella sammanhang, allra bäst i sju olympiader. Numera spelar han endast i lagmatcher i sitt hemland. Vid sidan av sin civila gärning som matematiklärare hann han med ett omfattande författarskap. Mycket känd och uppskattad är hans (i samarbete med Alfoldy och Kapu) **Die Weltmeister des Schachspiels** från 1975. Barcza har haft vänligheten att för TfS kommentera ett intressant och lärorikt slutspel från interzonalturneringen i Stockholm 1962.

Aaron – Barcza
Stockholm 1962

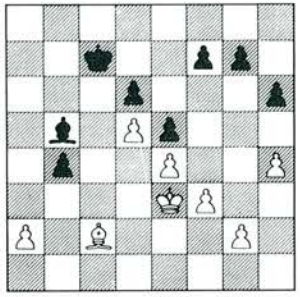

Svart vid draget

För att vinna måste svart tränga in med kungen i vits ställning. Det går ej genast med 40. – Kb6, ty efter 41. Ld3 är det remi (vit håller bondeslutspelet). Först måste det till en del förberedelser.

40. – Lc4! 41. Lb3

Efter 41. Lb1 Kb6 har vit två vägar att välja, men ingen duger:

a) 42. Kd2 (Om 42. h5 så Ka5) 42. – Kc5! (Ka5 räcker ej, ty vits kung är för nära: 43. Ld3! L×a2 44. Kc2!) 43. Ke3 g5 44. h×g5 (På 44. h5 följer g4 45. f×g4 f6 och vit tappar luften) 44. – h×g4 45. g3 (eller 45. g4 f6) 45. – g4! 46. f4 f6 47. f5 Kb5! 48. Ld3 L×d3 49. K×d3 Kc5 och vit är i dragtvång.

b) 42. f4 f6 43. f×e5 f×e5 44. h5 (44. Kf3 besvaras med g6) 44. – Kb5 45. Ld3 (Efter Kf3 tränger svarts kung in över a4–a3 – b2) 45. – L×d3 46. N×d3 Kc5 och vit är åter i dragtvång: svarts kung pendlar mellan c5-b5-c5 tills vit måste ge upp.

41. – Lf1 43. g3

Eller 42. Kf2 Lb5! 43. Ke3 Kb6 44. Lc2 Lc4 45. Lb3 Kc5! (Med löparens tredragsmanöver kom svart ett steg närmare målet) 46. L×c4 (Om 46. h5 så Lb5! 47. Lc2 Lf1 och efter 48. Kf2 vinner svart bonde med Lc4, och efter 48. g3 kommer svarts kung till c4) 46. – K×c4 47. Kd2 g5! 48. h×g5 h×g5 49. Kc2 (49. g4 Kd4!) 49. – g4! 50. Kb2 (50. f×g4 Kd4 51. Kb3 K×e4 52. K×b4 K×d5 vore hopplöst för vit) 50. – g3! 51. Kc2 Kd4 52. Kd2 f6! och vit är åter i dragtvång. (Reservdraget f7-f6 spelar också i andra varianter en viktig roll.)

42. – Kb6 43. Lc2 Lc4 44. Lb3

Följderna av draget Lb1 har vi redan tidigare skildrat.

44. – Kc5! 45. h5

Löparbyte kommer inte i fråga: 45. L×c4 K×c4 46. Kd2 g5! 47. h5 g4 48. f×g4 f6! osv.

45. – Lf1 46. Kf2 Ld3 47. Ke3 Lb1 48. g4

Förut har vi bevittnat den svarta löparens manövrerande, men om vit nu försöker 48. f4, så tvingas han på knä av den svarta kungens triangeltripp: 48. – f6 49. f5 (f×e5 f×e5 ändrar ingenting) 49. – Kb5! 50. Kf3 Kb6 51. Ke3 Kc5 och efter 52. g4 upprepar svarts kung tempomanövern och uppnår till slut det avgörande fältet d4.

48. – g5!

De fällor som vit sätter ut, måste svart in i det sista se upp för. Det förhastade 48. – g6?? förlorar efter 49. g5!

49. h×g6

Efter 49. Ke2 vinner svart med sitt livsviktiga tempodrag f7-f6: 49. Ke2 Kd4 50. Kd2 Ld3 51. La4 Lc4 52. Lb3 L×b3 53. a×b3 f6! Men nu är det verkligen slut:

49. – f×g6 50. f4 e×f4† 51. K×f4 Kd4 52. e5 g5†

Vit resignerade.

En rolig idé

SA Fenix "Gambitturnering" spelades 8-10 maj på Esso Motorhotell i Borås. Tävlingen som är en nysatsning genomfördes under de bästa yttre betingelser men med allt för få deltagare – 11 st.

En tusenlapp i första pris var inte tillräckligt för att man skulle "läsa på" någon spelöppning extra tycks det.

En spännande och jämn tävling blev det likväl. Resultat: 1. Björn Frithiof SA Fenix 4,5/22 2. Sven Svensson d:o 4,5/17,5 3. Gunnar Thunberg Herrljunga 4,5/15 4. Magnus Thelin Oskarshamn 4 p.

Pris för bästa Kungsgambit – Leif Svensson, bästa Albins motgambit – Gunnar Thunberg och bästa Evansgambit – Sven Svensson.

Turneringsbulletin med de bästa partierna kommenterade är under utarbetning. Kan fås efter insättande av 12:— på SA Fenix pg. 49 48 45-1.

Leif Svensson

SSF:s Rikslotteri

Vid dragning på Sveriges Schackförbunds rikslotteri den 10 juli 1981 utföll följande nummer med vinst:

1. 24.989 70 st Svenska Statens Premieobligationer
2. 47.792 35 st Svenska Statens Premieobligationer
3. 32.457 Presentkort á 5.000 kr inkl vinstskatt
4. 73.413 Presentkort á 3.000 kr inkl vinstskatt
5. 29.865 Presentkort á 2.000 kr inkl vinstskatt

Följande 30 vinnare har fått 200:— i vinst:

4273	6812	16071	17977	19187	23860
24036	25236	25964	33356	37853	42216
51746	55415	57547	60907	61674	62444
62634	65465	73504	77499	79337	80469
85894	87520	89593	91856	94492	95822

Sveriges Schackförbund

(Med reservation för ev. tryckfel)

Kommande turneringar

Vällingby SS – Vällingby-Viktorian

Tid: 19–20/9. Start 19/9 kl 12.00, personlig anmälan senast kl. 11.30. **Spelplats:** Församlingssalen, S:t Tomaskyrkan och Medborgarhuset "Trappan" Vällingby Centrum. **Spelform:** Snabbschack totalt 20 min./parti med tidshandikapp. Klass A över 2100, B 1800-2099, C övriga, med rätt för tävlingsledningen att inplacera spelare i klass. Handikapp 10-10, 13-7, 15-5. 19/9 10–12-mannagrupper varav de tre främsta går till final. **Priser:** 6000/4000/2000/1600/1400 1200/1000/800/600/400 vid 300 deltagare, annars reducerade priser. **Anmälan:** Senast 16/9 genom inbetalning av startavgiften Kr 80:– (juniorer som ej fyllt 19 år Kr 40:–) på pg Vällingby SS 55 49 07-6. Ange ratingtal och klass. **Upplysningar:** Lave Bondesson 08/37 40 41, Peter Carlsten 08/94 57 24.

Sundsvalls Tidning och Medelpads SF – Midälvaschacket

Tid: 3–4/10. Start 3/10 kl 13.00. **Spelplats:** KFUM Kyrkog. 29. **Spelform:** Enligt Tusenmanna, 10 st 10-mannagrupper 3/10 med final 4/10. Junior- och blixtturnering för utslagna 4/10. **Priser:** 3000/1000/750/250. **Anmälan:** Senast 21/9 genom inbetalning av startavgiften Kr 100:– på pg Medelpads SF 9 15 29-8. Ange klass och rating. **Upplysningar:** Göran Lundblad 060/15 32 31.

Schack-08, Norrköping – Entimmasturnering

Tid: 3–4/10. Start 3/10 kl 11.00. Personlig anmälan senast kl 10.00. **Spelplats:** Stadshuset, Hotellg. 3, Norrköping. **Spelform:** 7 ronder schweizer, 1 t per spelare/parti. **Priser:** 2000/1000/500 + heders- och penningpriser beroende på deltagarantal. Ratingpriser. **Anmälan:** Senast 28/9, inbetalning av startavgiften Kr 75:– till pg Frank Svensson, 603 57 Norrköping, 431 84 36-5. Ange rating, ev. junior. **Upplysningar:** Frank Svensson 011-18 66 07, Allan Westling 011-16 02 12.

SA Fenix – Knallekvarten, partävling

Tid: 3–4/10, start 3/10 kl 13.30, personlig anmälan senast 13.00. **Spelplats:** Esso Motorhotell, Borås. **Spelform:** 15 min. per spelare/parti. Kvalificering 3/10, 4/10 finaler A, B, och C. **Priser:** A 2000/1000/700/300, B 500/300/200, C 300 + hederspriser. **Anmälan:** Senast 29/9 genom inbetalning av startavgiften Kr 90:– per par till pg SA Fenix 49 48 45-1. Ange parets sammanlagda ratingtal. **Upplysningar:** Leif Svensson 033/691 14, Yngve Rundqvist arb. 033/12 12 87, bost. 13 14 35.

Postfolket – POST-SM

Tid: 10–11/10. **Spelplats:** Borås Tidning, Allég. 67, Borås. **Spelform:** 9 ronder Monrad, 30 min. per spelare/parti. Öppen för alla anställda, även pensionärer. **Anmälan:** Senast 21/9 genom insättning av startavgiften Kr 30:– på pg För. Postfolket, Borås, 68 77 45-0. **Upplysningar:** Sven Nilsson 033-11 12 13, Allan Jansson 033-709 53, eller dagtid 033-13 70 00.

Karlstads Allmänna SS – Solstadsträffen

Tid: 31/10–1/11 med personlig anmälan senast kl 12.30. **Spelplats:** OK Motorhotell, Karlstad, tel. 054-13 10 00. **Spelform:** Ratinggrupper om högst 22 deltagare, indelning efter ratingtal. Berger, 15 min. per spelare/parti utan handikapp. **Priser:** Penningpriser i alla grupper, alla spelare oavsett ratingtal har mycket bra chans till pris. Ratingpris till bäste spelare på nedre halvan i varje grupp. Plakett till Solstadsmästaren och hederspriser. Penningpriser: Gr 1 1600/800/500/300/250, gr 2 800/500/300/200, gr 3 500/300/200/150, gr 4 350/200/175/150, gr 5 300/175/150/125, allt + ratingpriser. **Anmälan:** Senast 23/10 genom insättning av startavgiften Kr 110:– seniorer, Kr 85:– juniorer på pg Karlstads Allm. SS 88 41 40-5. Ange ratingtal och tel.nr. Begär gärna skriftlig inbjudan. **Upplysningar:** Bodgren 054-15 97 08, Svennerling 054-10 13 42. **Hotell:** OK Motorhotell paketpris övernattning dubbelrum+lunch+frukost+lunch **endast Kr 135:–.**

Alfa Lavals SK – Alfa Laval Open

Tid: 26-27/9, start 26/9 kl. 12.00. **Spelplats:** Alfa Laval, Öresundsvägen 7, Lund. **Spelform:** 9 ronder schweizer, 30 min spelare/parti. **Priser:** Minimum 100 % av deltagaravgiften! Vid 64 delt. 1500/700/400/400/400 + ratingpriser. **Anmälan:** Senast 15/9 genom inbetalning av startavgiften Kr 100:– (juniorer kr 60:–) på pg Gunnar Finnlaugsson 52 93 71-7. Ange rating och klubb. Efteranmälan mottages i mån av plats i spellokalen 26/9 10.00-11.15. **Upplysningar:** Gunnar Finnlaugsson 046/10 58 36 arb. 046/14 39 64 bost. Carl-Eric Erlandsson 046/14 13 82 arb. 14 97 49 bost.

PRESS-STOPP

Seger för Ulf Andersson

Ulf Andersson tog en meriterande seger i turneringen Oude Meester Grand Prix i Johannesburg. Här slutställningen: 1. Ulf Andersson 7 poäng, 2. Hübner, Kortjnoj 6½, 4. Nunn 4.

STUDIER

Red. A. Hildebrand, Morgongåva och P. Perkonoja, Turku.

Originalbidrag och lösningar till Pauli Perkonoja, Parolastigen 12 B 20, SF-20350 Åbo 35, Finland.

Nio originalstudier

2181. Finn N Christiansen
Köpenhamn

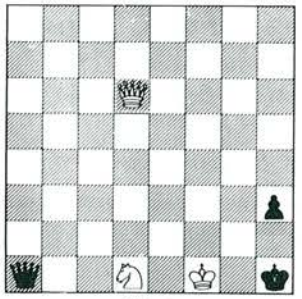

Vinst

2182. Odd Bergstad
Oslo

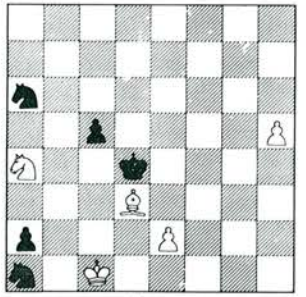

Vinst

2183. A. O. Herbstman
Stockholm

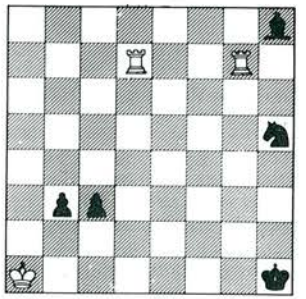

Remi

2184. Mario Matouš
Tjeckoslovakien

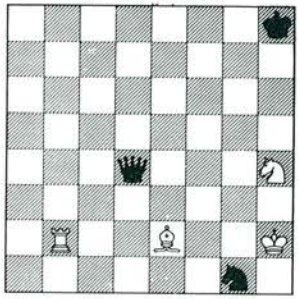

Remi

2185. Jehuda Hoch
Israel

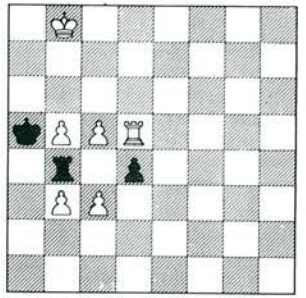

Svart börjar. Remi

2186. J. Afek & O. Komai
Israel

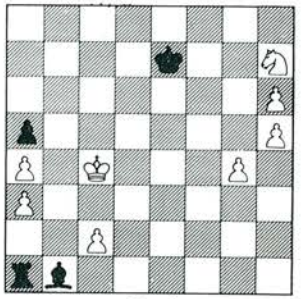

Remi

2187. Virgil Nestorescu
Rumänien

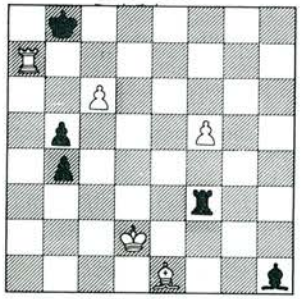

Vinst

2188. V. Gerasimov
Sovjet

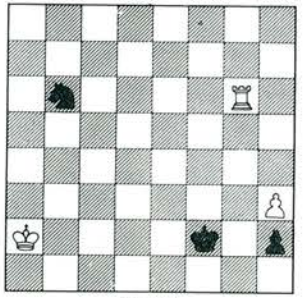

Remi

2189. V. Gerasimov
Sovjet

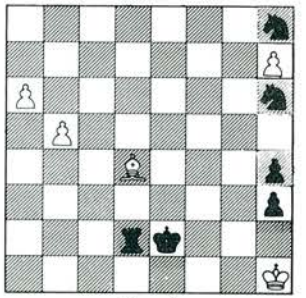

Remi

FÖR FÖRSTA GÅNGEN på oöverskådlig tid har vi plötsligt fått en inflation även i originalbidrag. Nio original kan vi införa i detta TfS-häfte och nästan lika många har vi på lager för framtida publicering. De studier, som presenteras här, är inte speciellt komplicerade och utgör alltså lämpliga lösningsobjekt. På grund av det stora antalet studier blir det denna gång en extra lång tidsfrist för lösningarnas insändande, nämligen den 1 oktober 1981. Bokprisernas antal ökas till två. Lösningarna skall sändas till Pauli Perkonoja.

Lösningar till studierna 2141–2146 i TfS 10/1981

2141. (Falk) Lösningen har redan återgivits i TfS 4/1981 i samband med studiedomen för 1980.

2142. (Källström) Kg5 Sb6 Bf6 – Kf3 Tc2 Lh7 Sd2. Remi. 1. f7 Se4† 2. Kh6! Tc6† 3. Kg7 Tc7 (3. K×h7? Sg5† och vinner) 4. Sd5 Ta7 (d7) 5. Se7 T×e7 6. Kh8 T×f7 patt. Eller 6. – Sf6 7. f8D/T Te8 8. D×e8=. Tyvärr är S överflödig i pattställningen.

2143. (Rusinek) Samma som med 2141.

2144. (van Tets) Utgår dels därför att studien varit publicerad tidigare och dels på grund av en av PP påvisad inkorrekthet.

2145. (Melničenko) Kh5 Dh2 Bc7, f2, f5, g4, g6 – Ka1 De2 Tb1, c1 Bc6, e5, f4, g2, g3, g5. Svart börjar – vit vinner. Huvudvarianten lyder: 1. – Dg1 2. D×f2 Df1 3. De2 De1 4. Dd2 Dd1 5. Dc2 De1 6. Da4 Dd1 7. Da3 De1 8. e6 och vinner. Mekaniskt spel.

2146. (Melničenko) Kh1 Dc1 Tf1, g1 Bb2, b3, b5, c4, d5, f6, g2 – Ka5 Db1 Bb4, b7, c2, c5, f7. Samma betingelse. 1. – b6 2. D×c2 Dc1 3. Dd2 Dd1 4. De2 Dd1 5. Df2 Dd1 6. Dh4 De1 7. Dh3 Dd1 8. d6 och vinner.

Lösningspriset går som vanligt till E. Svedberg i Gnarp.

En idé blir förförelse

År 1948 publicerade undertecknad följande studie, som återges här nedan i en något förbättrad version.

2190. A. Hildebrand
British Chess Magazine 1948

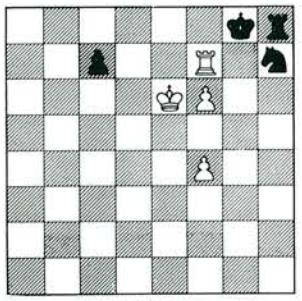

Vinst

Lösningen är: 1. Tg7†! Kf8 2. T×c7 Kg8 3. f7† Kg7 4. f8D††! K×f8 5. Tc8† Kg7 6. T×h8 K×h8 7. Kf7! Dragtvång – vit vinner, trots att han har blott en bonde mot svarts S. Häromdan upptäckte jag i den ryska tidskriften "64" en mästerlig studie av Pogosjanz, där min dragtvångsställning med S-fångsten lever vidare (på ett mycket intensivare sätt) i form av en förförelse.

2191. E. Pogosjanz
2 Pris "64" 1979

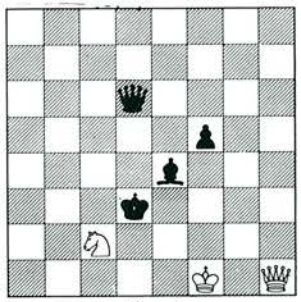

Remi

Den eleganta lösningen lyder: 1. Se1† Kd2! 2. Dh2†!! D×h2 3. Sf3† Ke3! 4. S×h2 Lh1!! 5. Kg1 Ke2! 6. Sf1! (Spelar vit här 6. K×h1, så följer Kf1! med samma vinst som i den förra studien. Dess idé bildar alltså förförelsen i denna studie.) Remi? – Nej, inte än: 6. – f4! (Bonden tvingas lämna sin dominerande plats.) 7. Sh2 Lf3 8. Sf1 Lh1! 9. Sh2 Lf3 10. Sf1 (Svart måste hitta på något annat.) Lg4 11. Sg3†! (Ej 11. Kg2? på grund av f3† 12. Kg1 f2† och vinner, eller 11. Sh2? Lh3! 12. Kh1 Kf2 och vit är återigen i dragtvång.) 11. – f×g3 12. Kg2 remi.

Trots det fantastiskt utökade innehållet är kompositionen en miniatyr!

Studiegebitet döljer alltjämt många outtömda möjligheter. Det enda som krävs är fantasi och en mästarhand!

??? PROBLEM

Bidrag och lösningar till
LENNART LARSSON, Pl 6292,
S-443 00 Lerum

14045. Knut Moberg, Rydsgård. Vit: Kh1 Da4 Lf2 Lh7 Sd7 Se1 Bc4 g3. Svart: Ke4 Tb7 Tg6 Lb1 Lc7 Sa5 Sg1 Ba7 c6 e7 f5 g4 h3. Matt i 2 drag.

14046. Örjan Lindberger, Bromma. Vit: Kc3 Dh2 Tf1 Tg5 Lf3 Sd1 Bd2 e4 h4. Svart: Kf4 Dg3 Tf6 Sb3 Sh1 Bc4 c6. Matt i 2 drag.

14047. Örjan Lindberger (Dagens Nyheter, 1930) Vit: Kb3 Dd3 Ta6 Tc1 Ld8 Le8 Sf4 Bc2 d2 h2. Svart: Kc5 Dh3 Tc8 Sf5 Sg5 Bb4 b5 d4. Matt i 2 drag.

14048. Knud Hannemann, Danmark. (1 pr. Skakbladet 1950) Vit: Kg8 De7 Te2 Lb5 Lg1 Sb1 Sd3 Ba7 b3 f3 f4 f5. Svart: Kd5 Da1 Tc4 Te4 Lf2 Lh1 Sf8 Bc5 d7 g7. Matt i 2 drag.

14049. Karl Stål. (1 pr. Vårt Land, 1892) Vit: Kh4 Dg8 Lc7 Ld5 Sg6 Bd2 f5 g5. Svart: Kc5 La1 Sb2 Sd1 Bb3 b4 b5 g7. Matt i 3 drag.

14050. Curt Stockman, Täby. Vit: Kg1 Tb8 Tc1. Svart: Ka4 Lh1 Bb5 g2. Matt i 3 drag.

14051. Hertbert Hultberg, Stockholm. Vit: Ke1 Sc4 Bd4 h7. Svart: Ka1 Bf4. Matt i 3 drag.

14052. Herbert Hultberg, Stockholm. Vit: Ka5 De6 Tb4 Sb5 Ba4 a6 e3. Svart: Kc5 Le1 Se4 Ba7 f2. Självmatt i 2 drag.

14053. Carl-Philip Nilsson, Nynäshamn. Vit: Kf5 Th3 Lf8 Ba3. Svart: Ka2 Db1 Sa4 Sd3. Seriehjälpmatt i 5 drag. b) utan Sa4.

14054. Fritz Hoffmann, Weissenfels (DDR) Vit: Kh1 Th8. Svart: Ka8 Tb8 Lc6 Bb2 b3 b5 b7 d5 e2. Hjälpmatt i 2 drag. b) Bb3 på g3.

14055. Claude Goumondy, Paris. Vit: Ka3 Tb3 La2 Sc6 Se4. Svart: Ke6 Dd2 Td7 Ld1 Lf6 Sb4 Sc3 Ba4 e2 f4. Hjälpmatt i 2 drag. b) Sc6 på e7. c) Lf6 på e5.

14056. Manne Persson, Mora. (1 pr. Northwest Chess, 1978-79) Vit: Ka3 Tc5 Te2 Lb2 Sf8 Sh6 Bf7 g6. Svart: Ke5 De4 Tc2 Td5 La1 Sd4 Bc6. Hjälpmatt i 2 drag. b) Sh6 på f5. c) Vit Le6 tillsättes.

Lösningstävlingen. Spaltens samtliga uppgifter ingå i årstävlingen. För deltagande i utlottning av två bokpris fordras denna gång rätta lösningar till minst fyra uppgifter. Lösningar senast 20 oktober till Lennart Larsson, Pl 6292, S-443 00 Lerum.

Prisböckerna i TfS 3 gick till Torsten Jönsson, Helsingborg och Lindberger, Bromma.

Till tävlingsproblemen: I självmatt (14052) börjar vit och tvingar svart att sätta matt. I hjälpmatt (14054-56) börjar svart och hjälper vit att göra matt. I seriehjälpmatt (14053) gör svart ensam föreskrivet antal drag, varefter en ställning uppkommer där vit kan sätta matt.

Knud Hannemann, en av vår tids främsta problemister, avled den 1/5 i 78 års ålder. problem 14048 är ett ex. på hans samtidigt kraftfulla och förfinade konst.

Kommentarer till problemen 14007–14011 i TfS 3:

14007 (Persson) Perfekt svart T/L-skärning, utsökta modellmatter. **14008 (Gedda)** Uppvisning i hästdressyr, högre skolan. **14009 (Fröberg)** Svart minorförvandling, välutnyttjat vitt material. **14010 (Sundman)** Tredelat platsbyte – en suverän prestation. **14011 (Thorsson)** Vitt S-platsbyte, härlig vit ekonomi.

För dedikationerna tackar jag varmt. Att studera så idérika produkter är en njutning för en gammal problemistsjäl. (Helmer Ternblad, Strängnäs.)

Lösningar till problemen 14010-14014, häfte 3

14010 (Sundman) 1. Lf2 Lc2 2. Se1 Lf5 3. Scd3 Se2 4. Lc5 L×e6. Cyklisk platsväxling av tre svarta pjäser. Beaktansvärt.

14011 (Thorsson) 1. c3 S×c3 2. Kd6 Se2 3. Tc5 Sb5 4. Kc6 Sed4. Här byter två vita springare plats. Svårkomponerad och svårlöst. C.J. erinrar om följande miniatyr av Jenö Bán (Schwalbe 1963) Ke1 Sf5 Sg6. – Kc3 Dd3 Tf8 Bf3. Hj-matt i 4. 1. Te8 Sfe7 2. Kd4 Sh4 3. Ke3 Seg6 4. Te4 Sf5.

14012 (Fröberg) 1. Db4 b) 1. Lb1 Välkänd som miniatyr men matten efter Sa5 är ny i sammanhanget. Det är b som skall piffa upp det hela. (Förf.)

14013 (Fröberg) 1. Sc4 med tre hot. 1. Sf7? Sf3/Sg4. 1. Sf5? Sg4/Sf1. 1. Se4? Sf1/Sf3. Fleck-tema. Cykliska dubbelförsvar mot försöken.

14014 (Hultberg) 1. 0–0–0 (2. D×a8) 0–0 2. Tg1 1. – Tb8/Tc8 2. D×T 1. – Td8 2. T×d8 1. Td1? 0–0. Rockadproblem med modellmatter.

Dom i Tidskrift för Schacks årsturnering för tvådragsproblem 1979.

1 Pris
13826. Vladimir A. Golubenko,
Novgorod.

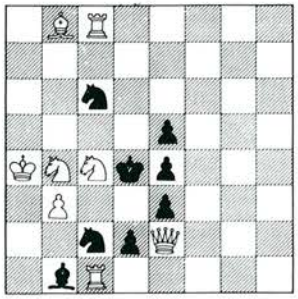

Matt i 2 drag

2 pris.
13823. Herbert Ahues,
Bremen.

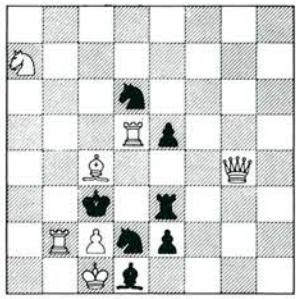

Matt i 2 drag.
(Nollställning.)
a) Sd6 på a3. b) Sd2 på a5.
c) Te3 på h3.

3 pris.
13717. Lars Larsen,
Sönderborg.

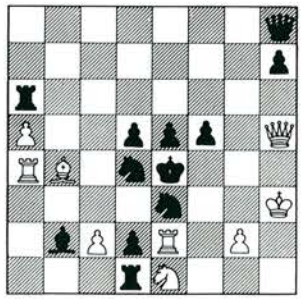

Matt i 2 drag.
b) Lb2 på d8.

I turneringen deltog 20 problem. Av dessa måste tyvärr ett av de bästa, 13741 av Alf Myrhaug, utgå på grund av följande föregångare: (J. Beszczynski, 1 pr. ex aequo, Start, 1955 – 56) Kd3 Dd1 Tg6 La8 Se6 Sg8 Bb2 d7. -- Ke5 Sh6 Bc7 e3. 2 drag. 1. – Kd6/Kf5 2. Ke4/Dh5. 1. Da4? c6! 1. Db3? c6! Lösning 1. Dc2!

1 pr. (kr. 50: .) 13826 av V.A. Golubenko (diagram) Förspel 1. – Kc3/Kc5/Sa5 2. D×e3/La7/L×e5. Försök: 1. Sc4 likg.? (2. Dc4.) Sa3! 1. Sd6? Sa3 2. Sf5. men 1. – Kc3! 1. Sb6? Sa3 2. Sac6. men 1. – Sa5! Lösning 1. Sa5 Kc3/Kc5/S×a5 2. L×e5/D×e3/La7.

Ett tekniskt svårbemästrat tema. I förspelet utnyttjas enkla fängslingar när kungen går till c3 resp. c5. Efter lösningen fängslas springarna dubbelt. Förändringarsmekansimen är inte helt ny men har förbättrats mot tidigare upplagor. Eftersom ett tema som detta inte erbjuder särskilt stora variationsmöjligheter framtonade omgående misstänkta föregångare ur det förflutnas minnesgalleri. Av äldre, likartade uppgifter som jag efter hand förnyade bekantskapen med, bl.a. tack vare minnesgoda och hjälpsamma vänner, visade sig ingen kunna hota självständigheten hos 13826. De fina bilösningsförsöken 1. Sa3?, 1. Sb6? och 1. Sd6? befäste ytterligare uppgiftens position.

2 pr. (kr. 30:—) **13823 av H. Ahues** (diagram) a) 1. La2? S2e4! 1. L×e2? Te4! 1. La6. b) 1. L×e2? Te4! 1. La6? S6e4! 1. La2. c) 1. La2? S2e4! 1. La6? S6e4! 1. L×e2. Nollställningen (även kallad Zoroposition) är en intressant ersättning för paraplyproblemet (tvilling, trilling, fyrling etc), när denna temaform inte står till buds. 0-ställningen innebär att problemet i sitt ursprungliga skick (diagrammet) är olösligt i betingat dragantal. Först när en pjäs omplaceras, avlägsnas eller tillsätts uppfylls betingelsen. Av allt att döma var det Bo Lindgren som lanserade idén. Det skedde med en uppgift i Eskilstuna-Kuriren dec. 1949 (se Lindgrens bok "Maskrosor" sid. 50). Som tema har Ahues använt sitt och Volkmans paradnummer från 50-talet, det med kritiska drag i fyra "väderstreck". I turneringsproblemet har endast tre kommit till användning och torde också vara det maximala för 02. (Det i "nordost" saknas). Diagrammets förförelser konverteras till lösningsdrag, när de kristiska dragen till a2, a6 och d2 efter hand mister sin förödande verkan. Detta inträffar då de svarta nyckelpjäserna omplacerats enligt problemtextens villkor.

3 pr. (kr. 20:–) **13717 av L. Larsen (diagram) 1. Ld2 (2. Df3.) f4/Kf4 2.** c×d3/Dh4. b) 1. Ld6 f4/Kf4 2. Dg6/Td4. Vit förbereder med vardera två givelement (fängsling resp. linjeavskärning) att kommande svarta blottor resulterar i matt. En förbättring av ett tidigare försök av författaren. För några år sedan premierade jag en uppg. med l ɔkartad idé (fast av motsatta slaget element, dvs tagelement) och kritiserades för detta. Uppgiften var tekniskt bristfällig men kompenserade den svagheten med härlig originalitet. Detta senare hade förmodligen gått kritikerna förbi. Rent allmänt: Den fräscha nyheten, om så blott i det lilla formatet, bör premieras lika väl som temat; mammutformat eller briljansen i teknisk färdighet. Det gäller inte minst nästa problem. Som domare eller kritiker behöver man nödvändigtvis inte lägga evighetsvärde på bedömningen.

1 hed. omn. 13757 av Gabor Koder och Hilding Fröberg, Budapest/Handen. Kd1 Da8 Td2 Th4 Lc1 Lg4 Sf4 Sh6 Bc3 f2 g2. -- Ke4 Dd5 Te5 Tf7 Lh7 Se6 Sg5. 2 drag. 1. Kc2 K×f4/Sd4 2. Lf5/T×d4. 1. Ke1? K×f4/Sf3 2. Le2/L×f3. men 1. – T×f4! 1. Sg6? Tf4! 1. Sd3? Tf4! Korsschackar upphör aldrig att fascinera, isynnerhet när de som här framförs så förtjusande originellt. Inget stort problem i varianters antal men medge att de som finns räcker ett gott stycke. Inledningen är förträfflig.

2 hed. omn. 13778 av Jan Hannelius, Kangasala. Kc7 Dc4 Te8 Tf3 La1 Lh7 Sd6 Bb7 h4 h6. -- Kf6 Dd2 Tc3 Lf4 Sd3 Se2 Bf2 f7 g3. 2 drag. 1. b8S (2. Sd7) Sc5/Se5 2. D×f7/Se4. 1. Kd8? (2. D×f7/Se4) Se5! 1. Kb8? (2. D×f7) Se5 2. Se4. men 1. – Da2! 1. Kc8? (2. Se4) Sc5 2. D×f7. men 1. – De3! Vad jag vet har endast Visserman tidigare varit inne på detta intressanta frigörelse-system. Idékomplexet är invecklat och dramatiskt, men upplösningen något av en antiklimax.

3 hed. omn. 13792 av Halvar Hermansson, Unbyn. Ka8 Db5 Td2 Lc8 Sb3 Sf7 Bb4 c3. -- Kd5 De2 La2 Sb7 Sc6 Bc5 d4 e4. 2 drag. 1. – Scd8/Sbd8/Dg4 2. T×d4/D×c5/c4. 1. S×d4? (2. Le6) Scd8/S×d4/Dg4 2. S×e2/T×d4/S×c6. 1. – e3! Lösning 1. S×c5 Sbd8/S×c5/Dg4 2. Sd3/D×c5/S×b7. Med enkla element bygger mästaren upp en dubbelsidig trefasare. Den reducering som förekommer är betingad av batteribytet och generar inte nämnvärt. Sedan Stocchi gick bort är Hermanson rätt ensam om, att med små medel åstadkomma stor konkret konst.

1 omn. 13793 Av Nils G. G. van Diijk, Ulset. Raddinerat tema à la Ruchlis. Blockaderna på f4 återaktualiserar de matter i förspelet, som följde på Tb2 resp. Lb2. När de senare dragen upprepas i försvaret differentieras dubbelhoten. En ovanligt Ruchlishistoria med ypperlig inledning, som inte bara är tematiskt nödvändig utan också svårfunnen och berikande.

2 omn. 13825 av Halvar Hermansson, Unbyn. En "nyproduktion" av det gamla fina springarhjulet, som inte lämnar något övrigt att önska ifråga om teknisk briljans. Hoppas den klarar sig från föregångare.

3 omn. 13763 av Gustav Källgren, Köping. Tematisk inledning som inbjuder till "fortsatt angrepp" och korsschackar vilka kulminerar i effektfulla "fortsatta försvar".

Domare: Gustav Jönsson, Torsby.

Spärrfrist: 3 månader efter domslutets publicering.

Till domen bifogar Gustav Jönsson en egen version av Koders och Fröbergs 13757: Kh3 De8 Td3 Tf7 Le5 Le6 Sd1 Se3 Bc2. – Ke4 Lb7 Lg3 Sb1 Sc1 Bd6. Matt i 2 drag. 1. Kg4? Lc8! 1. Kg2 (2. Lf5) K×e5 2. Ld5. 1. – d×e5/L×e5 2. Da4/Sf2.

❋

Christer Bergström

Resebrev från Västtyskland

Under två veckor i april deltog jag som svensk representant i en västtysk tävling för spelare upp till 25 år. Turneringen hölls i Südlohn, en liten stad några mil norr om Ruhr-området. Arrangörer var den lokala schackklubben i samarbete med schackförbundet i Nordrhein-Westfalen.

Vi blev till slut efter några återbud sex utlänningar som fick tampas med åtta tyskar i en Berger-grupp. Turneringen var hela tiden mycket jämn, alla tappade poäng och det fanns inga givna partier. Det blev till slut Klaus Bischoff, 20-årig sydtysk från Ulm som knep förstaplatsen en halva före landsmannen Fleck, schweizaren Franzoni och jag själv.

Segraren förlorade ett parti, mot jumbomannen Blaskowski, och spelade i övrigt lite väl många korta remipartier. Trots detta anser jag att han var en värdig segrare. Mitt eget spel var väldigt ojämnt, förluster mot mot Bischoff och Vetter och jag var inte helt nöjd med poängutdelningen.

Arrangemangen var mycket bra. Förutom schack kunde man ägna sig åt bl.a. bowling, simning och fotboll. Ett uppskattat inslag var det album med fotografier tagna i spelsalen som alla deltagare mottog vid prisutdelningen.

Resultat för de främsta: Bischoff 8½ poäng, Bergström, Fleck, Franzoni 8, Kuyf, Holland 7½, Panczyk, Polen 7, Weber, Bücker 6½, Trepp, Schweiz 6 etc.

Nedanstående holmgång från näst sista ronden avgjorde slutstriden:

Nr ALJECHIN

Trepp – Bischoff

1. e4 Sf6 2. e5 Sd5 3. d4 d6 4. Sf3 d×e5 5. S×e5 g6 6. Df3 Le6 7. c4 Sb4 8. D×b7 D×d4 9. D×a8 Sc2† 10. Ke2 D×e5† Kd1 De1† 12. K×c2 Lf5† 13. Ld3 De2† 14. Kb3 D×d3† 15. Sc3 Dc2† 16. Kb4 e5† 17. Ka5 Lb4† 18. K×b4 0–0 19. Ka3 Sd7 20. Df3 Sb6 21. De2 Tb8 22. Kb4? (22. D×c2 S×c4† 23. Ka4 L×c2† 24. b3 + –) **c5† 23. K×c5 Tc8† 24. Kb5 Ld7† 25. Ka6 Df5 26. Ka5 S×c4† 27. Kb4 De6 28. Se4 Db6† Kc3 Dd4† 30. Kb3 Tb8† 41. Kc2 Sa3†!** **0–1**

Äldre TfS-årgångar – ännu tillgängliga!

Beställ **nu** – inom kort kan det vara för sent! Vid beställning av minst 10 årgångar lämnas 15 % rabatt på nedanstående priser. Reservation för slutsålda årg. vid orders ingång. Allt portofritt!

Årgång	Pris	Årgång	Pris
1956	25 kr	1971	20 kr
1957	25 kr	1972	20 kr
1960	25 kr	1973	20 kr
1962	20 kr	1974	20 kr
1963	20 kr	1975	20 kr
1964	20 kr	1976	25 kr
1965	20 kr	1977	30 kr
1966	20 kr	1978	35 kr
1967	20 kr	1979	35 kr
1968	20 kr	1980	40 kr
1969	20 kr	Special 15 olika nr åren 1910–19	15 kr
1970	20 kr	Special 15 olika nr åren 1920–29	15 kr
		"Skaranumret" (2/1980)	10 kr
		Facsimil febr 1930	25 kr

Vi levererar lösnummer mot insänd lista i mån av tillgång: Före 1961 3 kr/st, 1961–71 2,50 kr/st, 1972–77 3 kr/st, 1978–79 3,50 kr/st, 1980 4,50 kr/st.

Tidskrift för Schack

Box 7123 402 32 Göteborg 7 Postgiro 604634–6

SSKK bulletinen

SSKK har ett mindre lager av äldre årgångar SSKK-bulletinen. Vi säljer ut dessa till reducerat pris. Passa på att införskaffa bulletiner innan det är för sent!

Tyvärr kan vi ej längre leverera nr 127 och 137.

ÅRGÅNG 1974 (nr 121-124) ..... 10 kr
ÅRGÅNG 1975 (nr 127 saknas) .. 12.50
ÅRGÅNG 1976 (nr 131-136) ..... 15 kr
ÅRGÅNG 1977 (nr 137 saknas) .. 12.50
ÅRGÅNG 1978 (nr 143-148) ..... 15 kr
ÅRGÅNG 1979 (nr 149-154) ..... 18 kr
ÅRGÅNG 1980 (nr 155-160) ..... 21 kr

BULLETINPAKET 1:
ÅRGÅNG 1974—1977 (nr 121-126, 128-136, 138-142, dvs 20 nr) 40 kr

BULLETINPAKET 2:
ÅRGÅNG 1978—1980 (nr 143-160, dvs 18 nr) ..... 45 kr

BULLETINPAKET 1 + 2: (38 nr).. 76 kr

LÖSNUMMER utförsäljes så långt vårt lager räcker:

Nr 121 123 124 125 126 128 129 130 131 132 133 134 135 138 139 140 141 142 — 2.50 per ex.

Nr 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 — 3 kr per ex.

Nr 155 156 157 158 159 160 — 4 kr per ex.

MEDLEMSAVGIFT 1981 (inkl SSKK-bulletinen nr 161-166) 33 kr

Levereras portofritt vid förskottslikvid.

S S K K *** POSTGIRO 520 52-8

Västergötlands Tryckeri, Skara 1981

ISSN 0040-6848